

UNDANG-UNDANG SARAWAK

Bab 43

ORDINAN UNDANG-UNDANG KELUARGA ISLAM, 2001

Tarikh Diluluskan oleh Dewan
Undangan Negeri 6hb November, 2001

Tarikh Dipersetujui 10hb Disember, 2001

Tarikh Diterbitkan dalam *Warta* ... 27hb Disember, 2001

THE ISLAMIC FAMILY LAW ORDINANCE, 2001

DATE OF COMMENCEMENT

In exercise of the powers conferred by section 1(2) of the Islamic Family Law Ordinance, 2001 [*Cap. 43*], the Chief Minister has appointed the 1st day of December, 2004, as the date on which the Ordinance shall come into force.

ORDINAN UNDANG-UNDANG KELUARGA ISLAM, 2001

SUSUNAN SEKSYEN

BAHAGIAN I

PERMULAAN

Seksyen

1. Tajuk ringkas dan permulaan kuat kuasa
2. Tafsiran
3. Pemakaian
4. Kriteriaum bagi memutuskan sama ada seseorang itu orang Islam
5. Perkahwinan yang masih berterusan hendaklah disifatkan sebagai didaftarkan di bawah Ordinan ini dan boleh dibubarkan hanya di bawah Ordinan ini

BAHAGIAN II

PERKAHWINAN

6. Orang yang boleh mengakadnikahkan perkahwinan dan pelantikan wali Hakim
 7. Umur minimum untuk perkahwinan
 8. Pertalian yang melarang perkahwinan
 9. Perkahwinan tak sah
 10. Perkahwinan yang tidak boleh didaftarkan
 11. Persetujuan dikehendaki
 12. Perkahwinan seseorang perempuan
 13. Pertunangan
-

*Permulaan kepada Perkahwinan**Seksyen*

14. Permulaan kepada perkahwinan
14. Permohonan untuk kebenaran berkahwin
15. Mengeluarkan kebenaran untuk berkahwin
16. Rujukan kepada tindakan oleh Hakim Syarie
17. Kebenaran perlu sebelum akadnikah
18. Tempat perkahwinan
19. Mas kahwin dan pemberian
20. Catatan dalam Daftar Perkahwinan
21. Poligami
22. Akadnikah perkahwinan di Kedutaan-kedutaan, dsb., Malaysia di luar negeri

BAHAGIAN III

PENDAFTARAN PERKAHWINAN

23. Pendaftaran
24. Surat perakuan nikah dan surat perakuan ta'liq
25. Melaporkan perkahwinan yang tak sah atau tak legal
26. Perlantikan Ketua Pendaftar, Pendaftar, Timbalan Pendaftar dan Penolong Pendaftar Perkahwinan, Penceraian dan Ruju' Orang Islam
27. Buku dan daftar hendaklah disimpan mengenai semua perkahwinan
28. Salinan-salinan catatan hendaklah dihantar kepada Ketua Pendaftar
29. Pendaftaran perkahwinan luar negeri oleh orang yang bermastautin dalam Sarawak
30. Daftar yang tidak diakui di sisi undang-undang
31. Pendaftaran perkahwinan sukarela bagi orang Islam yang diakadnikahkan dahulunya di bawah mana-mana undang-undang
32. Kesan pendaftaran di sisi undang-undang

BAHAGIAN IV

PENALTI DAN PELBAGAI PERUNTUKAN
BERHUBUNGAN DENGAN AKADNIKAH
DAN PENDAFTARAN PERKAHWINAN*Seksyen*

33. Tidak hadir di hadapan Pendaftar dalam masa yang ditetapkan
34. Pelanggaran terhadap seksyen 30
35. Gangguan terhadap perkahwinan
36. Akuan atau pernyataan palsu untuk mendapatkan perkahwinan
37. Akadnikah perkahwinan yang tidak dibenarkan
38. Kesalahan-kesalahan berhubungan dengan akadnikah perkahwinan
39. Kebenaran untuk mendakwa
40. Membetulkan kesilapan
41. Pemeriksaan Daftar Perkahwinan dan indeks perkahwinan
42. Bukti

BAHAGIAN V

PEMBUBARAN PERKAHWINAN

43. Takat kuasa untuk membuat sesuatu perintah
 44. Pertukaran agama
 45. Perceraian dengan talaq atau dengan perintah
 46. Timbangtara oleh Hakam
 47. Perceraian khul' atau cerai tebus talaq
 48. Perceraian di bawah ta'liq atau janji
 49. Perceraian secara li'an
 50. Hidup semula sebagai suami isteri atau ruju'
 51. Perintah untuk membubarkan perkahwinan atau untuk fasakh
 52. Anggapan mati
 53. Penyenggaraan Daftar Perceraian dan Pembatalan
 54. Pendaftaran perceraian di luar Mahkamah
-

Seksyen

55. Perintah perceraian tidak boleh didaftarkan melainkan perintah muktamad telah dibuat
56. Mut'ah atau pemberian saguhati kepada perempuan yang diceraikan tanpa sebab yang patut
57. Hak terhadap mas kahwin, dsb., tidak akan tersentuh
58. Kuasa Mahkamah untuk memerintahkan pembahagian harta sepencarian

BAHAGIAN VI

NAFKAH ISTERI, ANAK DAN LAIN-LAIN

59. Kuasa Mahkamah untuk memerintahkan nafkah bagi isteri, dan akibat nusyuz
60. Kuasa Mahkamah untuk memerintahkan nafkah bagi orang-orang tertentu
61. Pentaksiran nafkah
62. Kuasa Mahkamah untuk memerintahkan cagaran diberi bagi nafkah
63. Penyelesaian nafkah
64. Lamanya tempoh perintah nafkah
65. Hak terhadap nafkah atau pemberian selepas perceraian
66. Kuasa Mahkamah untuk mengubah perintah nafkah
67. Kuasa Mahkamah untuk mengubah perjanjian nafkah
68. Nafkah di bawah perintah Mahkamah tidak boleh diserahkan hak atau dipindah milik
69. Menuntut tunggakan nafkah
70. Nafkah sementara
71. Hak tempat tinggal
72. Kewajipan menanggung nafkah anak
73. Kuasa Mahkamah untuk memerintahkan nafkah bagi anak-anak
74. Kuasa Mahkamah untuk memerintahkan cagaran diberi bagi nafkah seseorang anak
75. Kuasa Mahkamah untuk mengubah perintah penjagaan atau nafkah seseorang anak
76. Kuasa Mahkamah untuk mengubah perjanjian penjagaan atau nafkah seseorang anak
77. Menuntut tunggakan nafkah seseorang anak

Seksyen

78. Kewajipan menanggung nafkah kanak-kanak yang diterima sebagai ahli keluarga
79. Lamanya tempoh perintah bagi nafkah anak
80. Kewajipan menanggung nafkah anak-anak tak sah taraf
81. Kuasa Mahkamah untuk membuat suatu perintah tahanan pendapatan-tenaga
82. Jenis perintah tahanan pendapatan-tenaga
83. Kesan perintah tahanan pendapatan-tenaga
84. Kewajipan pihak kena tuntutan dan majikan supaya mematuhi perintah tahanan pendapatan-tenaga

BAHAGIAN VII

PENJAGAAN

Hadanah atau Penjagaan Kanak-kanak

85. Orang yang berhak menjaga anak-anak
86. Kelayakan-kelayakan yang perlu untuk penjagaan
87. Bagaimana hak penjagaan hilang
88. Jangka masa penjagaan
89. Penjagaan anak-anak tak sah taraf
90. Kuasa Mahkamah untuk membuat perintah penjagaan
91. Perintah tertakluk kepada syarat-syarat

Penjagaan ke atas Orang dan Harta

92. Orang yang berhak kepada penjagaan
 93. Kuasa ke atas harta tak alih dan harta alih
 94. Perlantikan penjaga-penjaga oleh Mahkamah
 95. Perlantikan ibu sebagai penjaga melalui wasiat
 96. Penjaga bersama dengan ibu
 97. Perubahan kuasa penjaga harta
 98. Pemecatan penjaga
 99. Cagaran hendaklah diberi
-

Seksyen

100. Had kuasa bagi penjaga yang dilantik oleh Mahkamah
101. Penjaga tidak boleh memberi akuan penyelesaian mengenai harta modal
102. Penjaga boleh menanggung kanak-kanak dari pendapatan
103. Perintah khas mengenai harta kecil
104. Permohonan untuk mendapatkan pendapat, dsb.
105. Perintah larangan oleh Mahkamah
106. Penjaga bagi anak yatim
107. Mahkamah hendaklah mengambil perhatian tentang nasihat pegawai-pegawai kebajikan, dsb.
108. Kuasa Mahkamah untuk menghalang anak dibawa keluar dari Malaysia

Relief-relief Lain

109. Kuasa Mahkamah untuk membatalkan dan menahan pelupusan yang dimaksud untuk mengecewakan tuntutan-tuntutan nafkah
110. Tegahan terhadap gangguan
111. Perintah tegahan melupuskan terhadap harta sepencarian

BAHAGIAN VIII

PELBAGAI

112. Pengiktirafan perkahwinan orang Islam yang dilakukan di luar Sarawak
113. Pengiktirafan perkahwinan yang dilakukan di Kedutaan-Kedutaan, dsb., di Malaysia

Kesahtarafan Anak

114. Siapakah yang dikaitkan sebagai bapa
 115. Kelahiran lebih empat tahun selepas pembubaran perkahwinan
 116. Kelahiran selepas pengakuan bahawa iddah telah tamat
 117. Persetubuhan syubhah
 118. Syarat-syarat bagi pengakuan yang sah
 119. Anggapan dari pengakuan boleh dipatahkan
 120. Pengakuan oleh perempuan yang sedang dalam iddah
-

Seksyen

- 121. Mengakui seseorang lain sebagai ibu atau bapa
 - 122. Pengakuan lain daripada sebagai anak, ibu atau bapa
 - 123. Pengakuan tidak boleh dibatalkan
- Perintah supaya Hidup Bersama Semula*
- 124. Permohonan oleh isteri yang ditinggal langsung
- Wasiat*
- 125. Wasiat harta kepada anak angkat

BAHAGIAN IX

RAYUAN

- 126. Rayuan

BAHAGIAN X

PENALTI

- 127. Poligami tanpa kebenaran Mahkamah
- 128. Perceraian di luar Mahkamah dan tanpa kebenaran Mahkamah
- 129. Tidak membuat laporan
- 130. Meninggal langsung isteri
- 131. Menganiaya isteri atau suami
- 132. Tidak memberi keadilan yang sewajarnya kepada isteri
- 133. Isteri tidak menurut perintah
- 134. Persetubuhan luar nikah antara orang-orang bercerai
- 135. Kecuaian dengan sengaja untuk mematuhi perintah nafkah
- 136. Percubaan dan subahat

BAHAGIAN XI

AM

- 137. Kuasa untuk membuat kaedah-kaedah
 - 138. Hukuman bagi kesalahan-kesalahan yang tiada diperuntukkan hukumannya
-

Seksyen

139. Rujukan kepada Undang-Undang Islam
140. Penalti kerana tidak mematuhi perintah tahanan pendapatan-tenaga dan kerana memberi notis atau kenyataan palsu

BAHAGIAN XII

PEMANSUHAN DAN PERUNTUKAN PERKECUALIAN

141. Pemansuhan dan peruntukan perkecualian

JADUAL

“*darar syarie*” artinya bahaya yang menyentuh isteri mengenai agama, nyawa, tubuh badan, akal fikiran, maruah atau harta benda mengikut kebiasaan yang diakui oleh Undang-Undang Islam;

“*fasakh*” ertinya pembubaran nikah disebabkan oleh sesuatu hal keadaan yang diharuskan oleh Undang-Undang Islam mengikut seksyen 51;

“Hakim” atau “Hakim Syarie” ertinya Ketua Hakim Syarie, Hakim Mahkamah Rayuan Syariah, Hakim Mahkamah Tinggi Syariah atau Hakim Mahkamah Rendah Syariah, mengikut mana-mana yang berkenaan, yang dilantik di bawah seksyen 4, 5, 6 atau 8 Ordinan Mahkamah Syariah, 2001 [**Bab 42**];

“harta sepencarian” ertinya harta yang diperolehi bersama oleh suami isteri semasa perkahwinan berkuat kuasa mengikut syarat-syarat yang ditentukan oleh Undang-Undang Islam;

“*iqrar*” ertinya suatu pengakuan yang dibuat oleh seseorang, secara bertulis atau lisan atau dengan isyarat, menyatakan bahawa dia mempunyai kewajipan atau tanggungan terhadap seseorang lain berkenaan dengan sesuatu hak;

“janda” ertinya perempuan yang telah bernikah dan diceraikan setelah bersetubuh;

“*kariah masjid*”, berhubungan dengan sesuatu masjid, ertinya kawasan yang sempadannya ditetapkan di bawah seksyen 60 Ordinan Majlis Islam Sarawak, 2001 [**Bab 41**];

“Ketua Hakim Syarie” ertinya Ketua Hakim Syarie yang dilantik di bawah seksyen 4 Ordinan Mahkamah Syariah, 2001 [**Bab 42**];

“Ketua Pendaftar” ertinya Ketua Pendaftar Perkahwinan, Perceraian dan Ruju’ Orang Islam yang dilantik di bawah seksyen 26 (2);

“Ketua Pendakwa Syarie” ertinya pegawai yang dilantik di bawah seksyen 26 Ordinan Mahkamah Syariah, 2001 [**Bab 42**];

“Mahkamah” atau “Mahkamah Syariah” ertinya Mahkamah Rendah Syariah, Mahkamah Tinggi Syariah atau Mahkamah Rayuan Syariah, mengikut mana-mana yang berkenaan, yang dibentuk di bawah seksyen 3 Ordinan Mahkamah Syariah, 2001 [**Bab 42**];

“majikan” ertinya seseorang yang, selaku prinsipal dan bukan selaku pekhidmat awam atau ejen, pendapatan-tenaga terkena dibayar olehnya kepada seseorang pekerja yang bekerja dengannya;

“Majlis” ertinya Majlis Islam Sarawak yang ditubuhkan di bawah seksyen 3 Ordinan Majlis Islam Sarawak, 2001 [*Bab 41*];

“mas kahwin” ertinya pembayaran kahwin yang wajib dibayar di bawah Undang-Undang Islam oleh suami kepada isteri pada masa perkahwinan diakadnikahkan, sama ada berupa wang yang sebenarnya dibayar atau diakui sebagai hutang dengan atau tanpa cagaran, atau berupa sesuatu yang, menurut Undang-Undang Islam, dapat dinilai dengan wang;

“*mut'ah*” ertinya bayaran saguhati yang diberi dari segi Undang-Undang Islam kepada isteri yang diceraikan;

“*nasab*” ertinya keturunan yang berasaskan pertalian darah yang sah;

“Negeri” ertinya Negeri Sarawak;

“Peguam Syarie” ertinya orang yang diterima masuk di bawah seksyen 28 Ordinan Mahkamah Syariah, 2001 [*Bab 42*] sebagai Peguam Syarie;

“pemberian” ertinya pemberian sama ada dalam bentuk wang atau benda-benda yang diberikan oleh suami kepada isteri pada masa perkahwinan;

“Pendaftar” ertinya Pendaftar Perkahwinan, Perceraian dan Ruju' Orang Islam yang dilantik di bawah seksyen 26, dan termasuklah Timbalan Pendaftar dan Penolong Pendaftar;

“pendapatan-tenaga”, berhubung dengan seseorang pihak kena tuntutan, ertinya apa-apa jumlah wang yang kena dibayar kepadanya —

(a) berupa upah atau gaji, termasuklah apa-apa fi, bonus, komisen, gaji lebih masa atau lain-lain emolumen yang kena dibayar, selain upah atau gaji, oleh orang yang membayar upah atau gaji itu atau yang kena dibayar di bawah suatu kontrak perkhidmatan;

(b) berupa pencen, termasuklah ganjaran dan sesuatu anuiti bagi khidmat yang lalu, sama ada khidmat itu dilakukan untuk orang yang membayar anuiti itu ataupun tidak dan termasuklah bayaran berkala berupa pampasan kerana kehilangan, penghapusan atau pelepasan, atau apa-apa pengurangan emolumen, bagi mana-mana jawatan atau pekerjaan;

“perintah tahanan pendapatan-tenaga” ertinya sesuatu perintah yang dibuat di bawah seksyen 81;

“persetubuhan *syubhah*” ertinya persetubuhan yang dilakukan di atas anggapan sah akad nikah akan tetapi sebenarnya akad itu tidak sah (*fasid*) atau persetubuhan yang berlaku secara tersilap dan termasuklah mana-mana persetubuhan yang tidak dihukum *Had* dalam Islam;

“pihak kena tuntutan”, berhubungan dengan sesuatu perintah nafkah atau sesuatu perintah tahanan pendapatan-tenaga yang berkaitan, ertinya orang yang kena membuat bayaran menurut perintah nafkah atau perintah tahanan pendapatan tenaga itu;

“*ruju*” ertinya perkembalian kepada nikah yang asal;

“sesusuan” ertinya penyusuan bayi dengan perempuan yang bukan ibu kandungnya sekurang-kurangnya sebanyak lima kali yang mengenyangkan dalam masa umurnya dua tahun ke bawah;

“*ta’liq*” ertinya lafaz perjanjian yang dibuat oleh suami selepas akad nikah mengikut Undang-Undang Islam dan peruntukan Ordinan ini;

“tak sah taraf”, berhubungan dengan seseorang anak, ertinya dilahirkan di luar nikah dan bukan anak dari persetubuhan *syubhah*;

“tarikh ditetapkan” ertinya tarikh yang ditetapkan di bawah seksyen 1 (2) untuk mula berkuatkuasanya Ordinan ini;

“*thayyib*” ertinya perempuan yang pernah bersetubuh;

“Undang-Undang Islam” ertinya Undang-Undang Islam mengikut Mazhab Syafie atau mengikut mana-mana satu Mazhab Maliki, Hanbali atau Hanafi sebagaimana yang diputuskan oleh Majlis;

“wali Hakim” ertinya wali yang dilantik dan ditauliahkan oleh Yang di-Pertua Negeri di bawah seksyen 6 (3) untuk mengahwinkan perempuan yang tidak mempunyai wali dari nasab;

“wali Mujbir” ertinya bapa atau datuk sebelah bapa dan ke atas.

(2) Semua perkataan dan ungkapan yang digunakan dalam Ordinan ini dan tidak ditakrifkan dalamnya tetapi ditakrifkan dalam Ordinan Tafsiran [*Bab 1 (Edisi 1958)*], Ordinan Majlis Islam Sarawak, 2001 [*Bab 41*], Ordinan Mahkamah Syariah, 2001 [*Bab 42*] atau mana-mana undang-undang bertulis lain hendaklah mempunyai erti yang diberikan kepadanya masing-masing oleh Ordinan-Ordinan atau undang-undang bertulis itu setakat yang ertinya itu tidak bercanggah dengan Undang-Undang Islam.

(3) Bagi mengelakkan keraguan tentang identiti atau pentafsiran perkataan-perkataan dan ungkapan-ungkapan yang digunakan dalam Ordinan ini yang disenaraikan dalam Jadual, rujukan bolehlah dibuat kepada bentuk skrip bahasa Arab bagi perkataan-perkataan dan ungkapan-ungkapan itu yang ditunjukkan bersetentangan dengannya dalam Jadual itu.

(4) Yang di-Pertua Negeri boleh dari semasa ke semasa meminda, memotong daripada, atau menambah kepada, Jadual itu.

Pemakaian

3. Kecuali sebagaimana yang diperuntukkan dengan nyata selainnya, Ordinan ini terpakai bagi semua orang Islam yang berada dalam Negeri dan bagi semua pemastautin Islam di dalam Negeri tetapi tinggal di luar Negeri.

Kriterium bagi memutuskan sama ada seseorang itu orang Islam

4. Jika bagi maksud-maksud Ordinan ini timbul apa-apa soal tentang sama ada seseorang itu orang Islam, soal itu hendaklah diputuskan mengikut kriterium reputasi am, tanpa membuat apa-apa percubaan untuk mempersoalkan keimanan, kepercayaan, kelakuan, perangai, watak, perbuatan, atau kemungkiran orang itu.

Perkahwinan yang masih berterusan hendaklah disifatkan sebagai didaftarkan di bawah Ordinan ini dan boleh dibubarkan hanya di bawah Ordinan ini

5.—(1) Tiada apa-apa jua dalam Ordinan ini boleh menyentuh kesahan sesuatu perkahwinan yang telah diakadnikahkan di bawah mana-mana undang-undang di mana jua sebelum tarikh ditetapkan.

(2) Perkahwinan sedemikian, jika sah di bawah undang-undang yang di bawahnya ia telah diakadnikahkan, hendaklah disifatkan sebagai didaftarkan di bawah Ordinan ini.

(3) Tiap-tiap perkahwinan sedemikian, melainkan jika tidak sah di bawah undang-undang yang di bawahnya ia telah diakadnikahkan, hendaklah berterusan sehingga dibubarkan—

(a) dengan kematian salah seorang daripada pihak-pihak yang berkahwin itu;

(b) dengan apa-apa *talaq* sebagaimana yang dilafazkan di bawah Ordinan ini;

(c) dengan perintah Mahkamah yang berbidang kuasa kompeten; atau

(d) dengan penetapan pembatalan yang dibuat oleh Mahkamah yang berbidang kuasa kompeten.

BAHAGIAN II
PERKAHWINAN

Orang yang boleh mengakadnikahkan perkahwinan dan pelantikan wali Hakim

6.—(1) Sesuatu perkahwinan di dalam Negeri hendaklah mengikut peruntukan Ordinan ini dan hendaklah diakadnikahkan mengikut Undang-Undang Islam oleh—

- (a) *wali* di hadapan Pendaftar;
- (b) wakil *wali* di hadapan dan dengan kebenaran Pendaftar; atau
- (c) Pendaftar sebagai wakil *wali*.

(2) Jika sesuatu perkahwinan itu melibatkan seorang perempuan yang tidak mempunyai *wali* dari *nasab* mengikut Undang-Undang Islam, perkahwinan itu hendaklah diakadnikahkan hanya oleh *wali Hakim*.

(3) Yang di-Pertua Negeri boleh—

(a) melantik dan mentauliah Ketua Hakim Syarie menjadi *wali Hakim* bagi perempuan yang tidak mempunyai *wali* atau dalam mana-mana keadaan *wali* berpindah kepada *wali Hakim* menurut Undang-Undang Islam; dan

(b) memberi kuasa *istikhlaf* kepada Ketua Hakim Syarie untuk melantik mana-mana orang yang difikirkannya layak untuk mengakadnikahkan perempuan yang tidak mempunyai *wali* atau dalam mana-mana keadaan *wali* berpindah kepada *wali Hakim* menurut Undang-Undang Islam.

Umur minimum untuk perkahwinan

7. Tiada perkahwinan boleh diakadnikahkan di bawah Ordinan ini jika lelaki itu berumur kurang daripada lapan belas tahun atau perempuan itu berumur kurang daripada enam belas tahun kecuali jika Hakim Syarie telah memberi kebenarannya secara bertulis dalam hal keadaan tertentu.

Pertalian yang melarang perkahwinan

8.—(1) Tiada lelaki atau perempuan, mengikut mana-mana yang berkenaan, boleh, oleh sebab *nasab*, berkahwin dengan—

- (a) ibunya atau bapanya;
- (b) neneknya atau datuknya hingga ke atas, sama ada dari sebelah bapa atau sebelah ibu;
- (c) anak perempuannya atau anak lelakinya dan cucu perempuannya atau cucu lelakinya hingga ke bawah;
- (d) saudara perempuan atau saudara lelaki seibu sebapa, saudara perempuan atau saudara lelaki sebapa, dan saudara perempuan atau saudara lelaki seibu;
- (e) anak perempuan atau anak lelaki kepada saudara lelaki atau saudara perempuan hingga ke bawah;
- (f) emak saudara atau bapa saudara sebelah bapanya hingga ke atas; dan
- (g) emak saudara atau bapa saudara sebelah ibunya hingga ke atas.

(2) Tiada lelaki atau perempuan, mengikut mana-mana yang berkenaan, boleh, oleh sebab pertalian kahwin, berkahwin dengan—

- (a) ibu mertuanya atau bapa mertuanya hingga ke atas;
 - (b) ibu tirinya atau bapa tirinya, iaitu isteri bapanya atau suami ibunya;
 - (c) nenek tirinya atau datuk tirinya, iaitu isteri kepada datuknya atau suami kepada neneknya, sama ada dari sebelah bapa atau sebelah ibu;
 - (d) menantu lelakinya atau menantu perempuannya;
 - (e) anak perempuan tirinya atau anak lelaki tirinya hingga ke bawah daripada isteri atau suami yang perkahwinan telah disatukan.
-

(3) Tiada lelaki atau perempuan, mengikut mana-mana yang berkenaan, boleh, oleh sebab sesusuan, berkahwin dengan seseorang perempuan atau lelaki yang ada hubungan dengannya melalui penyusuan di mana, jika hubungan itu adalah melalui kelahiran dan bukan melalui penyusuan, perempuan atau lelaki itu tetap dilarang berkahwin dengannya oleh sebab nasab atau pertalian kahwin.

(4) Tiada lelaki boleh mempunyai dua isteri pada satu masa jika isteri-isteri itu adalah bertalian antara satu sama lain melalui nasab, pertalian kahwin, atau sesusuan dan pertalian itu adalah dari jenis yang, jika salah seorang daripada mereka adalah seorang lelaki, menjadikan perkahwinan antara mereka tetap tidak sah di sisi Undang-Undang Islam.

Perkahwinan tak sah

9.—(1) Tiada orang boleh berkahwin dengan seseorang bukan Islam.

(2) Sesuatu perkahwinan adalah tak sah melainkan jika cukup semua syarat yang perlu menurut Undang-Undang Islam untuk menjadikannya sah.

Perkahwinan yang tidak boleh didaftarkan

10.—(1) Sesuatu perkahwinan yang bersalahan dengan Ordinan ini tidak boleh didaftarkan di bawah Ordinan ini.

(2) Walau apa pun subseksyen (1) dan tanpa menjejaskan seksyen 38 (2), sesuatu perkahwinan yang telah diupacarkan berlawanan dengan mana-mana peruntukan Bahagian ini tetapi sebaliknya sah mengikut Undang-Undang Islam boleh didaftarkan di bawah Ordinan ini dengan perintah mahkamah.

Persetujuan dikehendaki

11. Sesuatu perkahwinan adalah tidak diakui dan tidak boleh didaftarkan di bawah Ordinan ini melainkan kedua-dua pihak kepada

perkahwinan itu telah bersetuju terhadapnya, dan sama ada—

(a) *wali* pihak perempuan telah bersetuju terhadap perkahwinan itu mengikut Undang-Undang Islam; atau

(b) Hakim Syarie yang mempunyai bidang kuasa di tempat di mana pihak perempuan itu bermastautin atau seseorang yang diberi kuasa secara am atau khas bagi maksud itu oleh Hakim Syarie itu telah, selepas siasatan wajar di hadapan semua pihak yang berkenaan, memberi persetujuannya terhadap perkahwinan itu oleh *wali Hakim* mengikut Undang-Undang Islam; persetujuan tersebut boleh diberi jika perempuan tidak mempunyai *wali* dari *nasab* mengikut Undang-Undang Islam atau jika *wali* tidak dapat ditemui atau jika *wali* telah enggan memberikan persetujuannya tanpa sebab yang munasabah.

Perkahwinan seseorang perempuan

12.—(1) Tiada perempuan boleh, dalam masa perkahwinannya dengan seorang lelaki berterusan, berkahwin dengan seseorang lelaki lain.

(2) Jika perempuan itu adalah seorang janda—

(a) tertakluk kepada perenggan (c), dia tidak boleh, pada bila-bila masa sebelum tamat tempoh *'iddahnya* yang dikira mengikut Undang-Undang Islam, berkahwin dengan seseorang melainkan dengan lelaki yang akhir sekali dia telah bercerai;

(b) dia tidak boleh berkahwin melainkan dia telah mengemukakan—

(i) suatu surat perakuan cerai yang sah yang dikeluarkan di bawah undang-undang yang berkuat kuasa pada masa itu; atau

(ii) suatu salinan yang diperakui bagi catatan yang berkaitan dengan perceraianya dalam Daftar Perceraian dan Pembatalan yang berkenaan; atau

(iii) suatu perakuan yang boleh diberi atas permohonannya selepas siasatan yang wajar oleh Hakim

Syarie yang mempunyai bidang kuasa di tempat di mana permohonan itu dibuat, yang bermaksud bahawa dia adalah seorang janda;

(c) jika perceraian itu adalah dengan *ba-in kubra*, iaitu tiga *talaq*, dia tidak boleh berkahwin semula dengan suaminya yang dahulu itu melainkan dia telah berkahwin dengan sah dengan seorang lain dan dia telah disetubuhi oleh seorang lain itu dalam perkahwinan itu dan perkahwinan itu dibubarkan kemudiannya dengan sah dan setelah habis *'iddahnya*.

(3) Jika perempuan itu mendakwa telah bercerai sebelum dia telah disetubuhi oleh suaminya dalam perkahwinan itu, maka dia tidak boleh, dalam masa *'iddah* perceraian biasa, berkahwin dengan seseorang yang lain daripada suaminya yang dahulu itu, kecuali dengan kebenaran Hakim Syarie yang mempunyai bidang kuasa di tempat pengantin perempuan itu bermastautin.

(4) Jika perempuan itu adalah seorang balu—

(a) dia tidak boleh berkahwin dengan seseorang pada bila-bila masa sebelum tamat tempoh *'iddahnya* yang dikira mengikut Undang-Undang Islam; dan

(b) dia tidak boleh berkahwin melainkan dia telah mengemukakan surat perakuan kematian suaminya atau dengan cara lain membuktikan kematian suaminya.

(5) Jika seseorang perempuan telah dihukum cerai atau *fasakh* oleh Mahkamah dan perkara itu telah dibawa ke Mahkamah Rayuan Syariah, maka dia tidak boleh berkahwin dengan mana-mana lelaki lain sementara menunggu keputusan Mahkamah Rayuan Syariah.

Pertunangan

13. Jika seseorang telah mengikat suatu pertunangan mengikut Undang-Undang Islam, sama ada secara lisan atau secara bertulis, dan sama ada secara bersendirian atau melalui seorang perantaraan, dan kemudiannya enggan berkahwin dengan pihak yang satu lagi itu tanpa apa-apa sebab yang sah manakala pihak yang satu lagi bersetuju berkahwin dengannya, maka pihak yang mungkir adalah

bertanggungjawab memulangkan pemberian-pemberian pertunangan, jika ada, atau nilainya dan membayar apa-apa wang yang telah dibelanjakan dengan suci hati oleh atau untuk pihak yang satu lagi sebagai persediaan bagi perkahwinan itu, dan yang demikian boleh dituntut melalui tindakan dalam Mahkamah.

Permulaan kepada Perkahwinan

Permohonan untuk kebenaran berkahwin

14.—(1) Apabila dikehendaki untuk mengakadnikahkan sesuatu perkahwinan di dalam Negeri, tiap-tiap satu pihak kepada perkahwinan yang dicadangkan itu hendaklah memohon dalam borang yang ditetapkan kebenaran untuk berkahwin kepada Pendaftar bagi kariah masjid di mana pihak perempuan itu bermastautin.

(2) Jika pihak lelaki bermastautin di kariah masjid yang berlainan dari kariah masjid pihak perempuan, atau bermastautin di mana-mana Negeri, maka permohonannya hendaklah mengandungi atau disertai dengan kenyataan Pendaftar bagi kariah masjidnya atau oleh pihak berkuasa yang hak bagi Negeri itu, mengikut mana-mana yang berkenaan, yang bermaksud bahawa sejauh yang dapat dipastikannya perkara-perkara yang disebut dalam permohonan itu adalah benar.

(3) Permohonan setiap satu pihak hendaklah disampaikan kepada Pendaftar sekurang-kurangnya tujuh hari sebelum tarikh yang dicadangkan bagi perkahwinan itu, tetapi Pendaftar boleh membenarkan masa yang lebih singkat dalam mana-mana kes tertentu.

(4) Permohonan kedua-dua pihak hendaklah dianggap sebagai suatu permohonan bersama.

(5) Pendaftar tersebut tidak boleh mengakadnikahkan mana-mana orang yang datang dari luar Negeri kecuali dengan kebenaran bertulis daripada Hakim Syarie di tempat orang yang hendak dinikahkan itu lazimnya tinggal:

Dengan syarat bahawa jika tempat sedemikian itu tidak mempunyai Hakim Syarie, maka kebenaran itu hendaklah diperolehi dari mana-mana pihak berkuasa di tempat itu.

Mengeluarkan kebenaran untuk berkahwin

15. Tertakluk kepada seksyen 16, Pendaftar, apabila berpuas hati tentang kebenaran perkara-perkara yang disebut dalam permohonan itu, tentang kesahan perkahwinan yang dicadangkan itu, dan, jika pihak lelaki itu sudah berkahwin, bahawa kebenaran yang dikehendaki oleh seksyen 21 telah diberi, hendaklah, pada bila-bila masa selepas permohonan itu dibuat dan setelah dibayar fi yang ditetapkan, mengeluarkan kepada pemohon kebenarannya untuk berkahwin dalam borang yang ditetapkan.

Rujukan kepada tindakan oleh Hakim Syarie

16.—(1) Dalam mana-mana kes berikut, iaitu—

(a) jika salah satu pihak kepada perkahwinan yang dicadangkan itu adalah di bawah umur yang dinyatakan dalam seksyen 7; atau

(b) jika pihak perempuan adalah seorang janda yang mana seksyen 12 (3) terpakai kepadanya; atau

(c) jika pihak perempuan tidak mempunyai *wali* dari *nasab* mengikut Undang-Undang Islam,

maka Pendaftar hendaklah, sebagai ganti bertindak di bawah seksyen 15, merujukkan permohonan itu kepada Hakim Syarie yang mempunyai bidang kuasa di tempat perempuan itu bermastautin.

(2) Hakim Syarie, apabila berpuas hati tentang kebenaran perkara-perkara yang disebut dalam permohonan itu dan tentang kesahan perkahwinan yang dicadangkan itu dan bahawa kes itu adalah kes yang mewajarkan pemberian kebenaran bagi maksud-maksud seksyen 7, atau kebenaran bagi maksud-maksud seksyen 12 (3), atau persetujuannya terhadap perkahwinan itu diakadnikahkan oleh *wali Hakim* bagi maksud-maksud seksyen 11 (b), mengikut mana-mana

yang berkenaan, hendaklah, pada bila-bila masa selepas permohonan itu dirujukkan kepadanya dan setelah dibayar fi yang ditetapkan, mengeluarkan kepada pemohon kebenarannya untuk berkahwin dalam borang yang ditetapkan.

Kebenaran perlu sebelum akadnikah

17. Tiada perkahwinan boleh diakadnikahkan melainkan kebenaran untuk berkahwin telah diberikan -

(a) oleh Pendaftar di bawah seksyen 15 atau oleh Hakim Syarie di bawah seksyen 16, jika perkahwinan itu melibatkan seorang perempuan yang bermastautin di dalam Negeri; atau

(b) oleh pihak berkuasa yang hak bagi sesuatu Negeri, jika perkahwinan itu melibatkan seorang perempuan yang bermastautin di dalam Negeri itu.

Tempat perkahwinan

18.—(1) Tiada perkahwinan boleh diakadnikahkan kecuali dalam kariah masjid di mana pihak perempuan bermastautin, tetapi Pendaftar atau Hakim Syarie yang memberi kebenaran untuk berkahwin di bawah seksyen 15 atau 16 boleh memberi kebenaran untuk perkahwinan itu diakadnikah di tempat lain, sama ada dalam Negeri atau dalam mana-mana Negeri lain.

(2) Kebenaran di bawah subseksyen (1) bolehlah dinyatakan dalam kebenaran berkahwin yang diberi di bawah seksyen 15 atau 16.

(3) Walau apa pun subseksyen (1), sesuatu perkahwinan itu boleh diakadnikahkan dalam kariah masjid yang lain daripada kariah masjid di mana pihak perempuan bermastautin jika—

(a) dalam hal di mana perempuan itu bermastautin di dalam Negeri, kebenaran bagi perkahwinan itu diakadnikahkan dalam kariah masjid itu telah diberi di bawah seksyen 15 atau 16 dan kebenaran bagi pengakadnikahan perkahwinan itu dalam suatu kariah masjid yang lain itu telah diberi di bawah subseksyen (1); atau

(b) dalam hal di mana perempuan itu bermastautin dalam sesuatu Negeri, kebenaran untuk berkahwin dan kebenaran bagi perkahwinan itu diakadnikahkan dalam kariah masjid yang lain itu telah diberi oleh pihak berkuasa yang hak bagi Negeri itu.

Mas kahwin dan pemberian

19.—(1) Mas kahwin hendaklah biasanya dibayar oleh pihak lelaki atau wakilnya kepada pihak perempuan atau wakilnya di hadapan orang yang mengakadnikahkan perkahwinan itu dan sekurang-kurangnya dua orang saksi lain.

(2) Pendaftar hendaklah, mengenai tiap-tiap perkahwinan yang hendak didaftarkan olehnya, menentukan dan merekodkan—

(a) nilai dan butir-butir lain tentang mas kahwin;

(b) nilai dan butir-butir lain tentang apa-apa pemberian;

(c) nilai dan butir-butir lain tentang apa-apa bahagian mas kahwin atau pemberian atau kedua-duanya yang telah dijanjikan tetapi tidak dijelaskan pada masa akadnikah itu, dan tarikh yang dijanjikan untuk penjelasan; dan

(d) butir tentang apa-apa cagaran yang diberi bagi menjelaskan mas kahwin atau pemberian.

Catatan dalam Daftar Perkahwinan

20.—(1) Selepas sahaja akadnikah sesuatu perkahwinan dilakukan, Pendaftar hendaklah mencatatkan butir-butir yang ditetapkan dan *ta'liq* yang ditetapkan atau *ta'liq* lain bagi perkahwinan itu di dalam Daftar Perkahwinan.

(2) Catatan itu hendaklah diakusaksi oleh pihak-pihak kepada perkahwinan itu, oleh *wali* dan oleh dua orang saksi, selain Pendaftar, yang hadir semasa perkahwinan itu diakadnikahkan.

(3) Catatan itu hendaklah kemudiannya ditandatangani oleh Pendaftar itu.

Poligami

21.—(1) Tiada lelaki semasa kewujudan sesuatu perkahwinan boleh, kecuali dengan mendapat kebenaran terlebih dahulu secara bertulis daripada Mahkamah, membuat akadnikah perkahwinan yang lain dengan perempuan lain.

(2) Tiada perkahwinan yang diakadnikahkan tanpa kebenaran di bawah subseksyen (1) boleh didaftarkan di bawah Ordinan ini melainkan jika Mahkamah berpuas hati bahawa perkahwinan sedemikian adalah sah mengikut Undang-Undang Islam dan Mahkamah telah memerintahkan supaya perkahwinan itu didaftarkan tertakluk kepada seksyen 127.

(3) Subseksyen (1) terpakai bagi perkahwinan dalam Negeri akan seseorang lelaki yang bermastautin dalam atau di luar Negeri dan perkahwinan di luar Negeri akan seseorang lelaki yang bermastautin dalam Negeri.

(4) Permohonan untuk kebenaran hendaklah dikemukakan kepada Mahkamah mengikut cara yang ditetapkan dan hendaklah disertai dengan suatu *'iqrar* menyatakan alasan-alasan mengapa perkahwinan yang dicadangkan itu dikatakan patut atau perlu, pendapatan pemohon pada masa ini, butir-butir komitmennya dan kewajipan dan tanggungan kewangannya yang patut ditentukan, bilangan orang tanggungannya, termasuk orang-orang yang akan menjadi orang tanggungannya berikutan dengan perkahwinan yang dicadangkan itu, dan sama ada izin atau pandangan isteri atau isteri-isterinya yang sedia ada telah diperolehi atau tidak terhadap perkahwinannya yang dicadangkan itu.

(5) Apabila menerima permohonan itu, Mahkamah hendaklah memanggil pemohon, isteri atau isteri-isterinya yang sedia ada, bakal isteri, wali kepada bakal isteri, jika ada, dan mana-mana orang lain yang pada pendapat Mahkamah boleh memberi maklumat berhubungan dengan perkahwinan yang dicadangkan itu supaya hadir apabila permohonan itu didengar, yang hendaklah dilakukan dalam Mahkamah tertutup, dan Mahkamah boleh memberi kebenaran yang dipohon itu jika berpuas hati—

(a) bahawa perkahwinan yang dicadangkan itu adalah patut atau perlu, memandang kepada, antara lain, hal-hal keadaan yang berikut, iaitu, kemandulan, keuzuran jasmani, tidak layak dari segi jasmani untuk persetubuhan, sengaja ingkar mematuhi perintah untuk pemulihan hak-hak persetubuhan, atau gila di pihak isteri atau isteri-isteri yang sedia ada;

(b) bahawa pemohon mempunyai kemampuan yang membolehkan dia menanggung, sebagaimana yang dikehendaki oleh Undang-Undang Islam, semua isteri dan orang tanggungannya, termasuk orang-orang yang akan menjadi orang tanggungannya berikutan dengan perkahwinan yang dicadangkan itu;

(c) bahawa pemohon akan berupaya memberikan layanan sama rata kepada semua isterinya sebagaimana yang dikehendaki oleh Undang-Undang Islam; dan

(d) bahawa perkahwinan yang dicadangkan itu tidak akan menyebabkan *darar syarie* kepada isteri atau isteri-isteri yang sedia ada.

(6) Satu salinan permohonan di bawah subseksyen (4) dan 'iqrar yang dikehendaki oleh subseksyen itu hendaklah disampaikan bersama dengan surat panggilan ke atas tiap-tiap isteri yang sedia ada dan bakal isteri.

(7) Mana-mana pihak yang terkilan atau tidak berpuas hati dengan apa-apa keputusan Mahkamah boleh merayu terhadap keputusan itu mengikut cara yang diperuntukkan dalam Ordinan Tatacara Mal Syariah, 2001 [*Bab 44*];

(8) Mana-mana orang yang membuat akad nikah perkahwinan bersalahan dengan subseksyen (1) dan (2) hendaklah membayar dengan serta-merta semua jumlah mas kahwin dan pemberian yang kena dibayar kepada isteri atau isteri-isteri yang sedia ada, dan jumlah itu, jika tidak dibayar sedemikian, boleh dituntut sebagai hutang.

(9) Tatacara bagi akadnikah dan pendaftaran sesuatu perkahwinan di bawah seksyen ini adalah serupa dalam serba perkara

dengan yang dipakai bagi perkahwinan-perkahwinan lain yang diakadnikahkan dan didaftarkan di dalam Negeri di bawah Ordinan ini.

(10) Tiap-tiap Mahkamah yang memberi kebenaran atau memerintahkan supaya perkahwinan itu didaftarkan di bawah seksyen ini boleh, atas kehendaknya sendiri atau atas permohonan oleh mana-mana pihak kepada perkahwinan, menghendaki orang lelaki supaya membayar nafkah kepada isteri atau isteri-isteri dan orang tanggungannya yang sedia ada.

Akad nikah perkahwinan di Kedutaan-kedutaan, dsb., Malaysia di luar negeri

22.—(1) Tertakluk kepada subseksyen (2) dan seksyen 14 (5), sesuatu perkahwinan boleh diakadnikahkan mengikut Undang-Undang Islam oleh Pendaftar yang dilantik di bawah seksyen 26 (3) di Kedutaan, Suruhanjaya Tinggi atau Pejabat Konsul Malaysia di mana-mana negara yang telah tidak memberitahu Kerajaan Malaysia tentang bantahannya terhadap pengakadnikahan perkahwinan di Kedutaan, Suruhanjaya Tinggi atau Pejabat Konsul itu.

(2) Sebelum mengakadnikahkan sesuatu perkahwinan di bawah seksyen ini, Pendaftar hendaklah berpuas hati—

(a) bahawa satu atau kedua-dua pihak kepada perkahwinan itu adalah pemastautin di dalam Negeri;

(b) bahawa tiap-tiap satu pihak mempunyai keupayaan untuk berkahwin mengikut Undang-Undang Islam dan Ordinan ini; dan

(c) bahawa, jika salah satu pihak bukan pemastautin dalam Negeri, perkahwinan yang dicadangkan itu, jika diakadnikahkan, akan dikira sebagai sah di tempat di mana pihak itu bermastautin.

(3) Tatacara bagi akadnikah dan pendaftaran sesuatu perkahwinan di bawah seksyen ini adalah serupa dalam serba perkara dengan yang dipakai bagi perkahwinan-perkahwinan lain yang

diakadnikahkan dan didaftarkan di dalam Negeri di bawah Ordinan ini seolah-olah Pendaftar yang dilantik untuk sesuatu negara asing adalah seorang Pendaftar untuk Negeri.

BAHAGIAN III

PENDAFTARAN PERKAHWINAN

Pendaftaran

23. Perkahwinan selepas tarikh ditetapkan tiap-tiap orang yang bermastautin di dalam Negeri dan perkahwinan tiap-tiap orang yang tinggal di luar negeri tetapi bermastautin di dalam Negeri hendaklah didaftarkan mengikut Ordinan ini.

Surat perakuan nikah dan surat perakuan *ta'liq*

24.—(1) Selepas mendaftarkan sesuatu perkahwinan dan selepas dibayar kepadanya fi yang ditetapkan, Pendaftar hendaklah mengeluarkan suatu perakuan nikah dalam borang yang ditetapkan kepada kedua-dua pihak kepada perkahwinan itu.

(2) Pendaftar hendaklah juga, selepas dibayar fi yang ditetapkan, mengeluarkan suatu perakuan *ta'liq* dalam borang yang ditetapkan kepada kedua-dua pihak kepada perkahwinan itu.

Melaporkan perkahwinan yang tak sah atau tak legal

25. Adalah menjadi kewajipan tiap-tiap orang untuk melaporkan kepada Pendaftar tentang hal keadaan sesuatu kes yang ternampak kepadanya bahawa sesuatu perkahwinan yang dikatakan adalah tak sah atau bahawa sesuatu perkahwinan yang boleh didaftarkan telah diakadnikahkan bersalahan dengan Ordinan ini.

Pelantikan Ketua Pendaftar, Pendaftar, Timbalan Pendaftar dan Penolong Pendaftar Perkahwinan, Perceraian dan Ruju' Orang Islam

26.—(1) Yang di-Pertua Negeri boleh, melalui pemberitahuan dalam *Warta*, melantik mana-mana anggota staf diplomatik Malaysia di mana-mana negara untuk menjadi Pendaftar Perkahwinan,

Perceraian dan Ruju' Orang Islam bagi maksud-maksud Ordinan ini di negara itu.

(2) Majlis boleh melantik mana-mana pegawai awam yang berkelayakan untuk menjadi Ketua Pendaftar Perkahwinan, Perceraian dan Ruju' Orang Islam bagi maksud-maksud Ordinan ini, yang mana adalah berkuasa menjalankan penyeliaan dan kawalan am ke atas Pendaftar-Pendaftar dan pendaftaran perkahwinan, perceraian dan ruju' di bawah Ordinan ini.

(3) Ketua Pendaftar, dengan kelulusan Majlis, boleh melantik beberapa orang yang berkelayakan sebagaimana yang perlu, untuk menjadi Pendaftar, Timbalan Pendaftar atau Penolong Pendaftar Perkahwinan, Perceraian dan Ruju' Orang Islam bagi mana-mana kariah masjid dalam Negeri sebagaimana yang ditentukan dalam pelantikan itu.

(4) Tiap-tiap orang yang dilantik di bawah subseksyen (3) yang bukan pegawai awam hendaklah disifatkan sebagai pegawai awam bagi maksud-maksud Kanun Keseksaan [Akta 574].

Buku dan Daftar hendaklah disimpan mengenai semua perkahwinan

27. Tiap-tiap Pendaftar hendaklah menyimpan suatu Daftar Perkahwinan dan apa-apa buku sebagaimana yang ditetapkan oleh Ordinan ini atau kaedah-kaedah yang dibuat di bawahnya, dan tiap-tiap perkahwinan yang diakadnikahkan dalam Negeri hendaklah didaftarkan dengan sewajarnya oleh Pendaftar dalam Daftar Perkahwinannya.

Salinan-salinan catatan hendaklah dihantar kepada Ketua Pendaftar

28.—(1) Tiap-tiap Pendaftar hendaklah, dengan seberapa segera yang praktik selepas akhir tiap-tiap satu bulan, menyerahkan kepada Ketua Pendaftar suatu salinan tiap-tiap catatan yang diperakui benar dan ditandatangani olehnya yang telah dibuat dalam Daftar Perkahwinan.

(2) Semua salinan itu hendaklah disimpan oleh Ketua Pendaftar mengikut apa-apa cara sebagaimana yang ditetapkan dan hendaklah menjadi Daftar Perkahwinan Ketua Pendaftar.

Pendaftaran perkahwinan luar negeri oleh orang yang bermastautin dalam Negeri

29.—(1) Jika seseorang yang bermastautin dalam Negeri telah berkahwin di luar negeri dengan sah mengikut Undang-Undang Islam, bukannya satu perkahwinan yang didaftarkan di bawah seksyen 22, maka orang itu hendaklah, dalam masa enam bulan selepas tarikh perkahwinan itu, hadir di hadapan Pendaftar Perkahwinan, Perceraian dan Ruju' Orang Islam yang berhampiran sekali atau yang terdapat dengan paling senang di luar negeri untuk mendaftarkan perkahwinan itu, dan perkahwinan itu, setelah didaftarkan, hendaklah disifatkan sebagai didaftarkan di bawah Ordinan ini.

(2) Jika sebelum tamat tempoh enam bulan itu, salah satu atau kedua-dua pihak kepada perkahwinan itu dijangkakan akan kembali ke Negeri dan perkahwinan itu belum didaftarkan di luar negeri, maka pendaftaran perkahwinan itu hendaklah dibuat dalam masa enam bulan selepas salah satu atau kedua-dua pihak itu mula-mula sampai di dalam Negeri dengan cara pihak itu atau kedua-dua pihak itu hadir di hadapan mana-mana Pendaftar dalam Negeri dan—

(a) mengemukakan kepada Pendaftar itu perakuan nikah atau apa-apa keterangan, sama ada lisan atau dokumentar, yang boleh memuaskan hati Pendaftar bahawa perkahwinan itu telah berlaku;

(b) memberi apa-apa butir sebagaimana yang dikehendaki oleh Pendaftar untuk pendaftaran sewajarnya perkahwinan itu; dan

(c) memohon dalam borang yang ditetapkan supaya perkahwinan itu didaftarkan dan menandatangani akuan di dalamnya.

(3) Pendaftar boleh mengecualikan satu daripada pihak-pihak itu daripada hadir jika dia berpuas hati bahawa ada sebab-sebab yang

baik dan cukup bagi pihak itu tidak hadir dan dalam hal yang demikian catatan dalam Daftar Perkahwinan hendaklah termasuk suatu pernyataan tentang sebab pihak itu tidak hadir.

(4) Selepas sahaja pendaftaran sesuatu perkahwinan di bawah seksyen ini, satu salinan catatan dalam Daftar Perkahwinan yang diperakui sah dan ditandatangani oleh Pendaftar hendaklah diserahkan atau dihantar kepada suami dan satu salinan lagi kepada isteri, dan satu lagi salinan yang diperakui sah hendaklah dihantar, dalam tempoh sebagaimana yang ditetapkan, kepada Ketua Pendaftar yang hendaklah menyebabkan semua salinan yang diperakui sah itu dijilid sekali untuk menjadi Daftar Perkahwinan untuk Orang-Orang Islam Luar Negeri.

(5) Jika pihak-pihak kepada sesuatu perkahwinan yang dikehendaki didaftarkan di bawah seksyen ini tidak hadir di hadapan Pendaftar dalam tempoh yang dinyatakan dalam subseksyen (1), maka perkahwinan itu boleh, atas permohonan kepada Pendaftar, didaftarkan kemudian setelah dibayar apa-apa penalti yang ditetapkan.

Daftar yang tidak diakui di sisi undang-undang

30. Tiada seorang pun, selain Pendaftar yang dilantik di bawah seksyen 26, boleh—

(a) menyimpan apa-apa buku yang mana adalah atau yang berupa sebagai suatu daftar yang disimpan mengikut Ordinan ini; atau

(b) mengeluarkan kepada seseorang apa-apa dokumen yang mana adalah atau yang berupa sebagai suatu salinan perakuan bagi perkahwinan atau perakuan perkahwinan yang didaftarkan oleh Pendaftar.

Pendaftaran perkahwinan sukarela bagi orang Islam yang diakadnikahkan dahulunya di bawah mana-mana undang-undang

31.—(1) Walau apa pun seksyen 5 dan 29, pihak-pihak kepada sesuatu perkahwinan mengikut Undang-Undang Islam yang

diakadnikahkan di bawah mana-mana undang-undang sebelum atau selepas tarikh ditetapkan boleh, jika perkahwinan itu belum lagi didaftarkan, memohon pada bila-bila masa kepada Pendaftar dalam borang yang ditetapkan minta untuk didaftarkan perkahwinan itu.

(2) Pendaftar boleh menghendaki pihak-pihak kepada perkahwinan itu hadir di hadapannya dan mengemukakan apa-apa keterangan mengenai perkahwinan itu, sama ada lisan atau dokumentar, dan memberikan apa-apa butir lain sebagaimana yang dikehendaki olehnya.

(3) Pendaftar boleh, setelah berpuas hati tentang kebenaran pernyataan-pernyataan yang terkandung dalam permohonan itu, mendaftarkan perkahwinan itu dengan mencatatkan butir-butir mengenainya dalam Daftar Perkahwinan yang ditetapkan bagi maksud ini.

(4) Catatan perkahwinan dalam Daftar Perkahwinan itu hendaklah ditandatangani oleh Pendaftar yang membuat catatan itu dan oleh kedua-dua pihak kepada perkahwinan itu, jika dapat hadir, dan, jika tidak, oleh mana-mana satu pihak yang hadir di hadapan Pendaftar.

(5) Selepas perkahwinan itu didaftarkan, satu salinan catatan dalam Daftar Perkahwinan yang diperakui sah dan ditandatangani oleh Pendaftar dan dimeterai dengan meterai jawatannya hendaklah diserahkan atau dihantar kepada suami dan satu salinan lagi kepada isteri dan satu salinan ketiga hendaklah dihantar kepada Ketua Pendaftar.

(6) Pendaftar tidak boleh mendaftarkan sesuatu perkahwinan di bawah seksyen ini jika dia berpuas hati bahawa perkahwinan itu adalah tidak diakui di bawah Ordinan ini.

Efek pendaftaran di sisi undang-undang

32. Tiada apa-apa jua dalam Ordinan ini atau dalam kaedah-kaedah yang dibuat di bawah Ordinan ini boleh ditafsirkan sebagai menjadikan diakui atau tidak diakui sesuatu perkahwinan semata-mata oleh sebab ia telah didaftarkan atau tidak didaftarkan, yang mana, sebaliknya, adalah tidak diakui atau diakui.

BAHAGIAN IV**PENALTI DAN PELBAGAI PERUNTUKAN BERHUBUNGAN DENGAN
AKADNIKAH DAN PENDAFTARAN PERKAHWINAN****Tidak hadir di hadapan Pendaftar dalam masa yang ditetapkan**

33. Jika seseorang yang dikehendaki oleh seksyen 29 hadir di hadapan seorang Pendaftar tidak berbuat demikian dalam masa yang ditetapkan, maka dia adalah melakukan suatu kesalahan dan hendaklah dihukum denda tidak melebihi satu ribu ringgit atau penjara tidak melebihi enam bulan atau kedua-duanya denda dan penjara itu.

Pelanggaran terhadap seksyen 30

34. Seseorang yang melanggar seksyen 30 adalah melakukan suatu kesalahan dan hendaklah dihukum denda tidak melebihi lima ratus ringgit atau penjara tidak melebihi tiga bulan atau kedua-duanya denda dan penjara itu, dan bagi kesalahan kali kedua atau yang kemudiannya hendaklah dihukum denda tidak melebihi satu ribu ringgit atau penjara tidak melebihi enam bulan atau kedua-duanya denda dan penjara itu.

Gangguan terhadap perkahwinan

35. Kecuali jika dibenarkan oleh Undang-Undang Islam, seseorang yang menggunakan apa-apa kekerasan atau ugutan—

(a) untuk memaksa seseorang berkahwin bertentangan dengan kemahuannya; atau

(b) untuk menahan seseorang lelaki yang telah mencapai umur lapan belas tahun atau seseorang perempuan yang telah mencapai umur enam belas tahun dari berkahwin dengan sahnya,

adalah melakukan suatu kesalahan dan hendaklah dihukum denda tidak melebihi satu ribu ringgit atau penjara tidak melebihi enam bulan atau kedua-duanya denda dan penjara itu.

Akuan, 'iqrar atau pernyataan palsu untuk mendapatkan perkahwinan

36. Jika seseorang, bagi maksud mendapatkan suatu perkahwinan dilakukan di bawah Ordinan ini, sengaja membuat sesuatu akuan, 'iqrar atau pernyataan yang palsu, maka orang itu adalah melakukan suatu kesalahan dan hendaklah dihukum denda tidak melebihi satu ribu ringgit atau penjara tidak melebihi enam bulan atau kedua-duanya denda dan penjara itu.

Akadnikah perkahwinan yang tidak dibenarkan

37. Seseorang yang mengakadnikahkan atau berbuat sesuatu yang berupa sebagai mengakadnikahkan sesuatu perkahwinan, manakala dia tidak diberi kuasa di bawah Ordinan ini, adalah melakukan suatu kesalahan dan hendaklah dihukum denda tidak melebihi satu ribu ringgit atau penjara tidak melebihi enam bulan atau kedua-duanya denda dan penjara itu.

Kesalahan-kesalahan berhubungan dengan akadnikah perkahwinan

38.—(1) Seseorang yang dengan diketahuinya mengakadnikahkan atau berbuat sesuatu yang berupa sebagai mengakadnikahkan, atau menjalankan upacara, sesuatu perkahwinan—

(a) tanpa ada kebenaran berkahwin sebagaimana yang dikehendaki oleh seksyen 17; atau

(b) di hadapan selain di hadapan sekurang-kurangnya dua orang saksi yang boleh dipercayai di samping orang yang mengakadnikahkan perkahwinan itu,

adalah melakukan suatu kesalahan dan hendaklah dihukum denda tidak melebihi satu ribu ringgit atau penjara tidak melebihi enam bulan atau kedua-duanya denda dan penjara itu.

(2) Seseorang yang berkahwin, atau berbuat sesuatu yang berupa sebagai akadnikah, atau yang menjalani sesuatu cara

akadnikah, dengan sesiapa jua berlawanan dengan mana-mana peruntukan Bahagian II adalah melakukan suatu kesalahan dan hendaklah dihukum denda tidak melebihi satu ribu ringgit atau penjara tidak melebihi enam bulan atau kedua-duanya denda dan penjara itu.

Kebenaran untuk mendakwa

39. Tiada apa-apa pendakwaan atas sesuatu kesalahan di bawah seksyen 33 hingga 38 boleh dibawa kecuali dengan kebenaran bertulis daripada Ketua Pendakwa Syarie.

Pembetulan ralat

40.—(1) Jika Pendaftar berpuas hati melalui akuan berkanun atau selainnya bahawa sesuatu catatan berhubungan dengan sesuatu perkahwinan adalah silap pada bentuk atau isinya, maka dia boleh, di hadapan orang yang bernikah itu, atau, jika mereka tidak ada, di hadapan dua orang saksi yang boleh dipercayai, membetulkan kesilapan itu dengan memotong catatan itu dan membuat catatan yang betul dan dia hendaklah sesudah itu menyebabkan supaya catatan dalam Daftar Perkahwinan tempatan dibetulkan mengikut cara yang sama.

(2) Pendaftar hendaklah menandatangani dan mentarikhkan pembetulan yang dibuat dalam surat perakuan nikah itu dan dalam Daftar Perkahwinan tempatan itu.

(3) Tiap-tiap catatan yang dibuat di bawah subseksyen (1) hendaklah diakusaksi oleh saksi-saksi yang di hadapannya catatan itu dibuat.

(4) Suatu salinan pembetulan itu yang diperakui sah hendaklah dihantar dengan segera kepada Ketua Pendaftar supaya suatu pembetulan yang serupa dibuat dalam Daftar Perkahwinannya.

Pemeriksaan Daftar Perkahwinan dan indeks perkahwinan

41.—(1) Tiap-tiap Daftar Perkahwinan dan indeks perkahwinan yang disimpan oleh Ketua Pendaftar atau Pendaftar di bawah Ordinan ini hendaklah terbuka untuk diperiksa oleh mana-mana orang setelah dibayar fi yang ditetapkan.

(2) Ketua Pendaftar atau Pendaftar, mengikut mana-mana yang berkenaan, hendaklah, setelah dibayar fi yang ditetapkan, memberikan kepada mana-mana orang yang menghendakinya satu salinan catatan dalam Daftar Perkahwinan dan indeks, yang diperakui dengan tandatangan dan meterai jawatannya.

Bukti

42. Tiap-tiap Daftar Perkahwinan yang disimpan oleh Ketua Pendaftar atau Pendaftar di bawah Ordinan ini dan sesuatu salinan apa-apa catatan di dalamnya, yang diperakui dengan tandatangan dan meterai jawatannya sebagai suatu salinan atau cabutan yang benar, adalah menjadi keterangan *prima facie* dalam semua mahkamah dan tribunal mengenai tarikh-tarikh dan perbuatan-perbuatan yang terkandung atau dinyatakan dalam Daftar Perkahwinan, salinan atau cabutan itu.

BAHAGIAN V

PEMBUBARAN PERKAHWINAN

Takat kuasa untuk membuat sesuatu perintah

43. Kecuali sebagaimana yang diperuntukkan dengan nyata selainnya, tiada apa-apa jua dalam Ordinan ini membolehkan Mahkamah membuat sesuatu perintah perceraian atau perintah mengenai perceraian atau membenarkan seseorang suami melafazkan *talaq* kecuali—

(a) jika perkahwinan itu telah didaftarkan atau disifatkan sebagai didaftarkan di bawah Ordinan ini; atau

(b) jika perkahwinan itu telah dilangsungkan mengikut Undang-Undang Islam; dan

(c) jika pemastautinan salah satu pihak kepada perkahwinan pada masa permohonan itu diserahkan adalah dalam Negeri.

Pertukaran agama

44.—(1) Jika salah satu pihak kepada sesuatu perkahwinan murtad atau memeluk sesuatu kepercayaan lain daripada Islam, maka perbuatan yang demikian tidak boleh dengan sendirinya berkuat kuasa membubarkan perkahwinan itu melainkan dan sehingga disahkan sedemikian oleh Mahkamah.

(2) Jika salah satu pihak kepada sesuatu perkahwinan bukan Islam memeluk agama Islam, maka perbuatan yang demikian tidak boleh dengan sendirinya berkuat kuasa membubarkan perkahwinan itu melainkan dan sehingga disahkan sedemikian oleh Mahkamah.

Perceraian dengan *talaq* atau dengan perintah

45.—(1) Seseorang suami atau seseorang isteri yang hendak bercerai hendaklah menyerahkan suatu permohonan untuk perceraian kepada Mahkamah dalam borang yang ditetapkan, disertai dengan suatu akuan mengandungi—

(a) butir-butir mengenai perkahwinan itu dan nama, umur dan jantina anak-anak, jika ada, hasil dari perkahwinan itu;

(b) butir-butir mengenai fakta-fakta yang memberi bidang kuasa kepada Mahkamah di bawah seksyen 43;

(c) butir-butir mengenai apa-apa prosiding yang dahulu mengenai hal-ehwal suami isteri antara pihak-pihak itu, termasuk tempat prosiding itu;

(d) suatu pernyataan tentang sebab-sebab hendak bercerai;

(e) suatu pernyataan tentang sama ada apa-apa, dan, jika ada, apakah langkah-langkah yang telah diambil untuk mencapai perdamaian;

(f) syarat apa-apa perjanjian berkenaan dengan nafkah dan tempat kediaman bagi isteri dan anak-anak dari perkahwinan itu, jika ada, peruntukan bagi pemeliharaan dan penjagaan anak-anak dari perkahwinan itu, jika ada, dan pembahagian apa-apa aset yang diperolehi melalui usaha bersama pihak-pihak itu, jika ada,

atau, jika tiada sesuatu persetujuan tersebut telah tercapai, cadangan pemohon mengenai hal-hal itu; dan

(g) butir-butir mengenai perintah yang diminta.

(2) Selepas menerima sesuatu permohonan untuk perceraian, Mahkamah hendaklah menyebabkan satu saman diserahkan kepada pihak yang satu lagi itu bersama dengan satu salinan permohonan itu dan akuan berkanun yang dibuat oleh pemohon, dan saman itu hendaklah mengarahkan pihak yang satu lagi itu hadir di hadapan Mahkamah untuk membolehkan Mahkamah menyiasat sama ada pihak yang satu lagi itu bersetuju atau tidak terhadap perceraian itu.

(3) Jika pihak yang satu lagi itu bersetuju terhadap perceraian itu dan Mahkamah berpuas hati selepas siasatan dan penyiasatan yang wajar bahawa perkahwinan itu telah pecahbelah dengan tak dapat dipulihkan, maka Mahkamah hendaklah menasihatkan suami supaya melafazkan satu *talaq* di hadapan Mahkamah.

(4) Mahkamah hendaklah merekodkan lafaz satu *talaq* itu, dan hendaklah menghantar satu salinan rekod itu yang diperakui sah kepada Pendaftar yang berkenaan dan kepada Ketua Pendaftar bagi pendaftaran.

(5) Jika pihak yang satu lagi itu tidak bersetuju terhadap perceraian itu atau jika ternampak kepada Mahkamah bahawa ada kemungkinan yang munasabah bagi suatu perdamaian antara pihak-pihak itu, maka Mahkamah hendaklah dengan seberapa segera yang mungkin melantik suatu jawatankuasa pendamai terdiri daripada seorang Pegawai Agama sebagai Pengerusi dan dua orang lain, seorang untuk bertindak bagi pihak suami dan seorang lagi bagi pihak isteri, dan merujuk kes itu kepada jawatankuasa pendamai itu.

(6) Pada melantik dua orang itu di bawah subseksyen (5), Mahkamah hendaklah, jika mungkin, memberi keutamaan kepada saudara-saudara karib pihak-pihak itu yang tahu akan hal keadaan kes itu.

(7) Mahkamah boleh memberi arahan-arahan kepada jawatankuasa pendamai itu tentang pengendalian perdamaian itu dan

ia hendaklah mengendalikannya mengikut arahan-arahan itu.

(8) Jika jawatankuasa pendamai itu tidak dapat bersetuju atau jika Mahkamah tidak berpuas hati dengan cara ia mengendalikan perdamaian itu, maka Mahkamah boleh memecat jawatankuasa pendamai itu dan melantik suatu jawatankuasa pendamai yang lain bagi menggantikannya.

(9) Jawatankuasa pendamai itu hendaklah berusaha mencapai perdamaian dalam tempoh enam bulan dari tarikh ia dibentuk atau dalam tempoh yang lebih lama sebagaimana yang dibenarkan oleh Mahkamah.

(10) Jawatankuasa pendamai itu hendaklah meminta pihak-pihak itu hadir dan hendaklah memberi tiap-tiap seorang daripada mereka peluang untuk didengar dan boleh mendengar mana-mana orang lain dan membuat apa-apa siasatan yang difikirkannya patut dan boleh, jika difikirkannya perlu, menangguhkan prosidingnya dari semasa ke semasa.

(11) Jika jawatankuasa pendamai itu tidak dapat mencapai perdamaian dan tidak dapat memujuk pihak-pihak itu supaya hidup semula bersama sebagai suami isteri, maka jawatankuasa pendamai itu hendaklah mengeluarkan suatu perakuan tentang hal yang demikian itu dan boleh melampirkan pada perakuan itu apa-apa syor yang difikirkannya patut berkenaan dengan nafkah dan penjagaan anak-anak belum dewasa dari perkahwinan itu, jika ada, berkenaan dengan pembahagian harta, dan berkenaan dengan hal-hal lain yang ada kaitan dengan perkahwinan itu.

(12) Tiada Peguam Syarie boleh hadir atau bertindak bagi pihak mana-mana pihak dalam sesuatu prosiding di hadapan jawatankuasa pendamai dan tiada pihak boleh diwakili oleh mana-mana orang, selain seorang ahli keluarga yang terdekat pihak itu, tanpa kebenaran jawatankuasa pendamai itu.

(13) Jika jawatankuasa pendamai itu melaporkan kepada Mahkamah bahawa perdamaian telah tercapai dan pihak-pihak itu telah hidup semula bersama sebagai suami isteri, maka Mahkamah hendaklah menolak permohonan untuk perceraian itu.

(14) Jika jawatankuasa pendamai mengemukakan kepada Mahkamah suatu perakuan bahawa ia tidak dapat mencapai perdamaian dan tidak dapat memujuk pihak-pihak itu supaya hidup semula bersama sebagai suami isteri, maka Mahkamah hendaklah menasihatkan suami yang berkenaan itu melafazkan satu *talaq* di hadapan Mahkamah, dan jika Mahkamah tidak dapat mendapatkan suami itu hadir di hadapan Mahkamah untuk melafazkan satu *talaq*, atau jika suami itu enggan melafazkan satu *talaq*, maka Mahkamah hendaklah merujuk kes itu kepada Hakam untuk tindakan menurut seksyen 46.

(15) Kehendak subseksyen (5) tentang rujukan kepada suatu jawatankuasa pendamai tidak terpakai dalam sesuatu kes—

(a) di mana pemohon mengatakan bahawa dia telah ditinggal langsung oleh pihak yang satu lagi dan tidak tahu di mana pihak yang satu lagi itu berada;

(b) di mana pihak yang satu lagi itu bermastautin di luar Negeri dan ia tidak mungkin masuk ke dalam bidang kuasa Mahkamah yang berkenaan itu dalam masa enam bulan selepas tarikh permohonan itu;

(c) di mana pihak yang satu lagi itu sedang menjalani hukuman penjara selama tempoh tiga tahun atau lebih;

(d) di mana pemohon mengatakan bahawa pihak yang satu lagi itu sedang mengidap penyakit mental yang tak boleh sembuh; atau

(e) di mana Mahkamah berpuas hati bahawa ada hal keadaan luar biasa yang menyebabkan rujukan kepada suatu jawatankuasa pendamai tidak praktik.

(16) Sesuatu *talaq* yang dilafazkan oleh suami melainkan dibatalkan lebih awal, sama ada dengan nyata atau sebaliknya, atau sesuatu perintah yang dibuat oleh Mahkamah, tidak boleh berkuat kuasa menamatkan pernikahan sehingga tamat tempoh '*iddah*'.

(17) Jika isteri hamil pada masa *talaq* itu dilafazkan atau pada masa perintah itu dibuat, maka *talaq* atau perintah itu tidak boleh berkuat kuasa menamatkan pernikahan sehingga berakhirnya tempoh kehamilan itu.

Timbangtara oleh *Hakam*

46.—(1) Jika Mahkamah berpuas hati bahawa perkelahian (*shiqaq*) sentiasa berlaku antara pihak-pihak kepada suatu perkahwinan, Mahkamah boleh melantik mengikut Undang-Undang Islam dua orang penimbangtara atau *Hakam* untuk bertindak bagi pihak suami dan isteri yang berkenaan itu masing-masing.

(2) Pada melantik *Hakam* di bawah subseksyen (1), Mahkamah hendaklah, jika mungkin, memberi keutamaan kepada saudara-saudara karib pihak-pihak itu yang tahu akan hal keadaan kes itu.

(3) Mahkamah boleh memberi arahan-arahan kepada *Hakam* tentang pengendalian penimbangtaraan itu dan mereka hendaklah mengendalikannya mengikut arahan-arahan itu dan Undang-Undang Islam.

(4) Jika *Hakam* itu tidak dapat bersetuju atau jika Mahkamah tidak berpuas hati dengan cara mereka mengendalikan penimbangtaraan itu, Mahkamah boleh memecat mereka dan melantik *Hakam* lain bagi menggantikan mereka.

(5) *Hakam* itu hendaklah berusaha untuk mendapatkan kuasa penuh daripada prinsipal mereka masing-masing dan boleh, jika kuasa mereka membenarkan, melafazkan satu *talaq* di hadapan Mahkamah jika dibenarkan sedemikian oleh Mahkamah, dan jika demikian halnya, Mahkamah hendaklah merekodkan lafaz satu *talaq* itu, dan menghantar satu salinan rekod itu yang diperakui kepada Pendaftar yang berkenaan dan kepada Ketua Pendaftar bagi pendaftaran.

(6) Jika *Hakam* berpendapat bahawa pihak-pihak itu patut bercerai tetapi tidak dapat memerintahkan perceraian oleh kerana sesuatu sebab, Mahkamah hendaklah melantik *Hakam* lain dan hendaklah memberikan kepada mereka kuasa untuk memerintahkan perceraian dan hendaklah, jika mereka berbuat demikian, merekodkan perintah itu dan menghantarkan salinan rekod itu yang diperakui sah kepada Pendaftar yang berkenaan dan kepada Ketua Pendaftar bagi pendaftaran.

(7) Melainkan jika dia adalah ahli keluarga terdekat pihak itu, maka tiada seorang pun atau Peguam Syarie boleh dibenarkan hadir atau mewakili mana-mana pihak di hadapan *Hakam*.

Perceraian *khul'* atau cerai tebus *talaq*

47.—(1) Jika suami tidak bersetuju menjatuhkan *talaq* dengan kerelaannya sendiri, tetapi pihak-pihak itu bersetuju bercerai cara penebusan atau cerai tebus *talaq*, Mahkamah hendaklah, selepas jumlah bayaran tebus *talaq* dipersetujui oleh pihak-pihak itu, mengarahkan suami itu melafazkan perceraian dengan cara penebusan, dan perceraian itu adalah *ba-in-sughra* atau tak boleh diruju'kan lagi.

(2) Mahkamah hendaklah merekodkan cerai tebus *talaq* itu dengan sewajarnya dan menghantarkan satu salinan rekod itu yang diperakui sah kepada Pendaftar yang berkenaan dan kepada Ketua Pendaftar bagi pendaftaran.

(3) Jika jumlah bayaran tebus *talaq* tidak dipersetujui oleh pihak-pihak itu, Mahkamah boleh mentaksirkan jumlah itu mengikut Undang-Undang Islam dengan memberi pertimbangan kepada taraf dan sumber kewangan pihak-pihak itu.

(4) Jika suami tidak bersetuju bercerai dengan cara penebusan atau tidak hadir di hadapan Mahkamah sebagaimana yang diarahkan, atau jika ternampak kepada Mahkamah bahawa ada kemungkinan yang munasabah bagi suatu perdamaian, Mahkamah hendaklah melantik suatu jawatankuasa pendamai sebagaimana yang diperuntukkan di bawah seksyen 45 dan seksyen itu hendaklah dipakai sewajarnya.

Perceraian di bawah *ta'liq* atau janji

48.—(1) Seseorang perempuan yang bersuami boleh, jika berhak mendapat perceraian menurut syarat-syarat perakuan *ta'liq* yang dibuat selepas berkahwin, memohon kepada Mahkamah untuk menetapkan bahawa perceraian yang demikian telah berlaku.

(2) Mahkamah hendaklah memeriksa permohonan itu dan membuat suatu siasatan tentang kesahan perceraian itu dan, jika berpuas hati bahawa perceraian itu adalah sah mengikut Undang-Undang Islam, hendaklah mengesahkan dan merekodkan perceraian itu dan menghantar satu salinan rekod itu yang diperakui sah kepada Pendaftar yang berkenaan dan kepada Ketua Pendaftar bagi pendaftaran.

Perceraian dengan cara li'an

49.—(1) Jika pihak-pihak kepada sesuatu perkahwinan telah mengangkat sumpah dengan cara *li'an* mengikut Undang-Undang Islam di hadapan Hakim Syarie, maka Hakim Syarie itu hendaklah, setelah dihakimi, memerintahkan mereka *difaraq* dan dipisahkan dan hidup berasingan selama-lamanya.

(2) Mahkamah hendaklah merekodkan perceraian dengan cara *li'an* itu dengan sewajarnya dan menghantar satu salinan rekod itu yang diperakui sah kepada Pendaftar yang berkenaan dan kepada Ketua Pendaftar bagi pendaftaran.

Hidup semula sebagai suami isteri atau ruju'

50.—(1) Dalam seksyen ini, "*talaq raj'i*" ertinya perceraian dengan satu atau dua *talaq* yang tidak diikuti dengan habis *iddah*, dan "persekedudukan semula" ertinya hidup semula sebagai suami isteri dalam tempoh sebelum perceraian menjadi tak boleh diruju'kan lagi.

(2) Jika, selepas sesuatu *talaq raj'i*, persekedudukan semula berlaku dengan persetujuan bersama, maka pihak-pihak itu hendaklah dalam masa tujuh hari melaporkan hal persekedudukan semula itu dan butir-butir lain yang relevan kepada Pendaftar bagi kariah masjid di mana mereka bermastautin.

(3) Pendaftar hendaklah membuat apa-apa siasatan yang perlu dan, jika berpuas hati bahawa persekedudukan semula telah berlaku mengikut Undang-Undang Islam, hendaklah mendaftarkan persekedudukan semula itu dengan membuat suatu endorsan pada catatan berhubungan dengan perceraian itu dalam Daftar Perceraian dan Pembatalan, jika perceraian itu telah didaftarkan olehnya, dan hendaklah meminta pihak-pihak itu menyerahkan kepadanya surat-surat perakuan cerai yang relevan dan hendaklah mengeluarkan kepada mereka surat perakuan persekedudukan semula dalam borang yang ditetapkan.

(4) Pendaftar hendaklah juga menyerahkan satu salinan perakuan persekedudukan semula itu kepada Ketua Pendaftar yang hendaklah mendaftarkan persekedudukan semula itu dengan membuat suatu endorsan pada catatan berhubungan dengan perceraian itu dalam Daftar Perceraian dan Pembatalan yang disimpan olehnya.

(5) Mana-mana pihak kepada suatu perkahwinan yang tidak melaporkan hal persekedudukan semula sebagaimana yang dikehendaki oleh subseksyen (2) adalah melakukan suatu kesalahan dan hendaklah dihukum denda tidak melebihi lima ratus ringgit atau penjara tidak melebihi enam bulan atau kedua-duanya denda dan penjara itu.

(6) Jika perceraian itu tidak didaftarkan oleh Pendaftar yang kepadanya laporan di bawah subseksyen (2) itu dibuat, dia hendaklah merekodkan dalam perakuan cerai nombor siri dan butir-butir perakuan persekedudukan semula itu dan hendaklah menghantar perakuan cerai itu kepada Pendaftar yang telah mengeluarkannya bersama dengan satu salinan perakuan persekedudukan semula itu, dan Pendaftar yang satu lagi itu hendaklah selepas itu mendaftarkan persekedudukan semula itu dengan membuat suatu endorsan pada catatan berhubung dengan perceraian itu dalam Daftar Perceraian dan Pembatalan dan hendaklah menyerahkan salinan perakuan persekedudukan semula itu kepada Ketua Pendaftar yang hendaklah mendaftarkan persekedudukan semula itu dengan membuat suatu endoran pada catatan berhubung dengan perceraian itu dalam Daftar Perceraian dan Pembatalan yang disimpan olehnya.

(7) Jika *talaq raj'i* telah berlaku tanpa diketahui oleh isteri, suami tidak boleh menghendaki atau meminta isteri supaya melakukan persekedudukan semula dengannya tanpa menzahirkan kepadanya hal perceraian itu.

(8) Jika selepas *talaq raj'i* suami melafazkan *ruju'* dan isteri telah bersetuju terhadap *ruju'* itu, isteri boleh, atas permohonan suami, diperintahkan oleh Mahkamah supaya hidup semula sebagai suami isteri, melainkan jika isteri itu menunjukkan sebab-sebab yang baik mengikut Undang-Undang Islam sebaliknya, dan, jika demikian halnya, Mahkamah hendaklah melantik suatu jawatankuasa pendamai sebagaimana yang diperuntukkan di bawah seksyen 45 dan seksyen itu hendaklah dipakai sewajarnya.

(9) Jika selepas *talaq raj'i* suami melafazkan *ruju'* tetapi isteri telah tidak bersetuju terhadap *ruju'* itu kerana sebab-sebab yang dibenarkan oleh Undang-Undang Islam, dia tidak boleh diperintahkan oleh Mahkamah supaya hidup semula sebagai suami isteri, tetapi Mahkamah hendaklah melantik suatu jawatankuasa pendamai

sebagaimana yang diperuntukkan di bawah seksyen 45 dan seksyen itu hendaklah dipakai sewajarnya.

Perintah untuk membubarkan perkahwinan atau untuk *fasakh*

51.—(1) Seseorang perempuan atau lelaki, mengikut mana-mana yang berkenaan, yang berkahwin mengikut Undang-Undang Islam adalah berhak mendapat suatu perintah untuk membubarkan perkahwinan atau untuk *fasakh* atas satu atau lebih daripada alasan-alasan yang berikut, iaitu—

(a) bahawa tempat di mana beradanya suami atau isteri telah tidak diketahui selama tempoh lebih daripada satu tahun;

(b) bahawa suami telah cuai atau telah tidak mengadakan peruntukan bagi nafkahnya selama tempoh tiga bulan;

(c) bahawa suami atau isteri telah dihukum penjara selama tempoh tiga tahun atau lebih;

(d) bahawa suami atau isteri telah tidak menunaikan, tanpa sebab yang munasabah, kewajipan perkahwinannya (nafkah batin) selama tempoh satu tahun;

(e) bahawa suami telah mati pucuk pada masa perkahwinan dan masih lagi sedemikian dan isteri tidak tahu pada masa perkahwinan bahawa suami telah mati pucuk;

(f) bahawa suami atau isteri telah gila selama tempoh dua tahun atau sedang mengidap penyakit kusta atau vitilago atau sindrom kurang daya tahanan badan (AIDS) atau sedang mengidap penyakit kelamin dalam keadaan boleh berjangkit;

(g) bahawa isteri, setelah dikahwinkan oleh *wali mujbirnya* sebelum dia mencapai umur baligh, menolak perkahwinan itu sebelum mencapai umur lapan belas tahun, dan dia belum disetubuhi oleh suaminya itu;

(h) bahawa suami atau isteri menganiayai isteri atau suaminya, iaitu, antara lain—

(i) lazim menyakiti atau menjadikan kehidupannya menderita disebabkan oleh kelakuan aniaya; atau

(ii) berkawan dengan perempuan-perempuan atau

lelaki jahat atau hidup berperangai keji mengikut pandangan Undang-Undang Islam; atau

(iii) cuba memaksa isteri hidup secara lucah; atau

(iv) melupuskan harta isteri atau suami atau melarang isteri atau suami itu dari menggunakan hak-haknya di sisi undang-undang terhadap harta itu; atau

(v) menghalang isteri atau suami dari menunai atau menjalankan kewajipan atau amalan agamanya; atau

(vi) jika suami mempunyai isteri lebih daripada seorang, dia tidak melayani isteri yang berkenaan secara adil mengikut kehendak-kehendak Undang-Undang Islam;

(i) bahawa walaupun empat bulan berlalu tetapi isteri masih belum disetubuhi oleh kerana suami bersengaja enggan menyetubuhinya;

(j) bahawa isteri tidak izin akan perkahwinan itu atau izinnya tidak sah, sama ada oleh sebab paksaan, kesilapan, ketidaksempurnaan akal, atau apa-apa keadaan lain yang diiktiraf oleh Undang-Undang Islam;

(k) bahawa pada masa perkahwinan itu isteri, sungguhpun berkebolehan memberi izin yang sah, adalah seorang yang sakit mental, sama ada berterusan atau berselangan, dalam erti Ordinan Kesihatan Mental, 1961 [*Ord. No. 16/61*], dan gangguan mentalnya adalah dari suatu jenis atau setakat yang menjadikannya tidak layak untuk berkahwin;

(l) apa-apa alasan lain yang diiktiraf sebagai sah bagi membubarkan perkahwinan atau bagi fasakh di bawah Undang-Undang Islam.

(2) Mana-mana orang yang berkahwin mengikut Undang-Undang Islam adalah berhak mendapatkan perintah bagi pembubaran perkahwinan atau fasakh atas alasan bahawa isteri menjadi tak upaya yang menghalang persetubuhan.

(3) Tiada perintah boleh dibuat atas alasan dalam subseksyen (1) (c) sehingga hukuman itu telah menjadi muktamad dan suami atau isteri itu telahpun menjalani satu tahun daripada hukuman itu.

(4) Sebelum membuat suatu perintah atas alasan dalam subseksyen (1) (e), Mahkamah hendaklah, atas permohonan suami, membuat suatu perintah menghendaki suami memuaskan hati Mahkamah dalam tempoh satu tahun dari tarikh perintah itu bahawa dia tidak lagi mati pucuk, dan jika suami memuaskan hati Mahkamah sedemikian dalam tempoh itu, tiada perintah boleh dibuat atas alasan itu.

(5) Tiada perintah boleh dibuat atas mana-mana alasan dalam subseksyen (1) jika suami memuaskan hati Mahkamah bahawa isteri, dengan mengetahui bahawa adalah terbuka kepadanya untuk mendapatkan perkahwinan itu ditolak, telah bertingkah laku terhadap suaminya dengan cara yang menyebabkan suami mempercayai dengan semunasabahnya bahawa isteri tidak akan menolak perkahwinan itu, dan bahawa adalah tidak adil kepada suami jika dibuat perintah itu.

Anggapan mati

52.—(1) Jika suami mana-mana perempuan telah mati, atau dipercayai telah mati, atau telah tidak didengar perkhabaran mengenainya bagi suatu tempoh empat tahun atau lebih, dan hal keadaan adalah sebegitu sehingga dia patut, bagi maksud membolehkan perempuan itu berkahwin semula, dianggap mengikut Undang-Undang Islam sebagai telah mati, maka Mahkamah boleh, atas permohonan perempuan itu dan selepas apa-apa siasatan yang wajar, mengeluarkan dalam bentuk yang ditetapkan suatu perakuan anggapan mati suami dan Mahkamah boleh, atas permohonan perempuan itu, membuat perintah bagi pembubaran perkahwinan atau *fasakh* sebagaimana yang diperuntukkan di bawah seksyen 51.

(2) Suatu perakuan yang dikeluarkan di bawah subseksyen (1) hendaklah disifatkan sebagai perakuan kematian suami itu dalam erti seksyen 12 (4) (b).

(3) Suatu perakuan yang dikeluarkan di bawah subseksyen (1) hendaklah didaftarkan seolah-olah perakuan itu telah mewujudkan perceraian.

Penyenggaraan Daftar Perceraian dan Pembatalan

53.—(1) Tiap-tiap Pendaftar dan juga Ketua Pendaftar hendaklah masing-masing menyenggara suatu Daftar Perceraian dan Pembatalan dan hendaklah serta-merta mencatatkan di dalamnya butir-butir yang ditetapkan mengenai semua perintah perceraian atau pembatalan yang dihantar kepadanya di bawah subseksyen (2) dan mengenai semua perintah perceraian dan pembatalan yang dipohon di bawah subseksyen (3) bagi pendaftaran.

(2) Tiap-tiap Mahkamah yang memberi dan merekodkan sesuatu perintah perceraian atau pembatalan atau yang membenar dan merekodkan sesuatu *talaq* atau apa-apa bentuk perceraian lain hendaklah serta-merta menghantar satu salinan rekod itu yang diperakui sah kepada Pendaftar yang berkenaan dan kepada Ketua Pendaftar bagi pendaftaran.

(3) Jika sesuatu perkahwinan yang diakadnikahkan dalam Negeri adalah dibubarkan atau dibatalkan dengan suatu perintah Mahkamah yang berbidang kuasa kompeten di luar Negeri, salah satu daripada pihak-pihak itu boleh memohon kepada Pendaftar yang berkenaan dan kepada Ketua Pendaftar bagi mendaftarkan perintah itu, dan Pendaftar yang berkenaan dan Ketua Pendaftar hendaklah mendaftarkan perintah itu apabila berpuas hati bahawa perintah itu adalah satu perintah yang patut diiktiraf sebagai sah bagi maksud-maksud undang-undang dalam Negeri.

(4) Jika sesuatu pelafazan *talaq* di hadapan Mahkamah atau sesuatu perintah perceraian atau pembatalan, di mana jua telah diberi, telah membubarkan sesuatu perkahwinan yang telah diakadnikahkan dalam Negeri dan telah didaftarkan di bawah Ordinan ini atau di bawah mana-mana undang-undang bertulis yang berkuat kuasa sebelum tarikh ditetapkan, Pendaftar yang berkenaan dan Ketua Pendaftar hendaklah, apabila mendaftarkan *talaq* atau perintah itu, menyebabkan supaya catatan mengenai perkahwinan itu dalam Daftar Perkahwinan ditandakan dengan perkataan "Dibubarkan" dan dengan membuat rujukan mengenai prosiding dalam mana *talaq* itu telah dilafazkan atau perintah itu telah dibuat.

(5) Apabila mendaftarkan *talaq* atau perintah perceraian atau pembatalan itu dan apabila dibayar kepadanya fi yang ditetapkan, Ketua Pendaftar hendaklah mengeluarkan surat perakuan cerai atau pembatalan dalam borang yang ditetapkan kepada kedua-dua pihak itu.

Pendaftaran perceraian

54. Tiada pelafazan *talaq* atau perintah perceraian atau pembatalan boleh didaftarkan melainkan jika Ketua Pendaftar berpuas hati bahawa Mahkamah telah membuat perintah muktamad berhubungan dengannya.

Pendaftaran perceraian di luar Mahkamah

55.—(1) Walau apa pun seksyen 53, seseorang lelaki yang telah menceraikan isterinya dengan lafaz *talaq* di luar Mahkamah dan tanpa kebenaran Mahkamah hendaklah, dalam masa tujuh hari dari pelafazan *talaq* itu, melaporkannya kepada Mahkamah.

(2) Mahkamah hendaklah mengadakan siasatan untuk memastikan sama ada *talaq* yang dilafazkan itu adalah sah mengikut Undang-Undang Islam.

(3) Jika Mahkamah berpuas hati bahawa *talaq* yang telah dilafazkan itu adalah sah mengikut Undang-Undang Islam, maka Mahkamah hendaklah, tertakluk kepada seksyen 128,—

- (a) membuat perintah meluluskan perceraian dengan *talaq*;
- (b) merekodkan perceraian itu; dan
- (c) menghantar salinan rekod itu kepada Pendaftar yang berkenaan dan kepada Ketua Pendaftar bagi pendaftaran.

***Mut'ah* atau pemberian saguhati kepada perempuan yang diceraikan tanpa sebab yang patut**

56. Selain haknya untuk memohon nafkah, seseorang perempuan yang telah diceraikan tanpa sebab yang patut oleh suaminya boleh memohon *mut'ah* atau pemberian saguhati kepada Mahkamah, dan Mahkamah boleh, selepas mendengar pihak-pihak itu dan apabila berpuas hati bahawa perempuan itu telah diceraikan ~~tanpa~~ **sebab yang patut**, memerintahkan suami membayar sejumlah wang yang wajar dan patut mengikut Undang-Undang Islam.

Hak terhadap mas kahwin, dsb., tidak akan tersentuh

57. Tiada apa-apa jua dalam Ordinan ini boleh menyentuh apa-apa hak yang mungkin ada pada seseorang isteri di bawah Undang-Undang Islam terhadap mas kahwinnya dan pemberian kepadanya atau mana-mana bahagian daripadanya apabila perkahwinannya dibubarkan.

Kuasa Mahkamah untuk memerintahkan pembahagian harta sepencarian

58.—(1) Mahkamah adalah berkuasa, apabila membenarkan pelafazan *talaq* atau apabila membuat suatu perintah perceraian, untuk memerintahkan supaya apa-apa aset yang diperolehi oleh pihak-pihak itu dalam masa perkahwinan dengan usaha bersama mereka dibahagikan antara mereka atau supaya mana-mana aset itu dijual dan hasil jualannya itu dibahagikan antara pihak-pihak itu.

(2) Pada menjalankan kuasa yang diberikan oleh subseksyen (1), Mahkamah hendaklah mengambil perhatian tentang—

(a) takat sumbangan yang telah dibuat oleh tiap-tiap satu pihak dalam bentuk wang, harta atau tenaga bagi memperolehi aset-aset itu;

(b) apa-apa hutang yang terhutang oleh salah satu pihak yang telah dilakukan bagi manfaat mereka bersama;

(c) keperluan anak-anak yang belum dewasa dari perkahwinan itu, jika ada,

dan, tertakluk kepada pertimbangan-pertimbangan itu, Mahkamah hendaklah membuat pembahagian yang sama banyak.

(3) Mahkamah adalah berkuasa, apabila membenarkan pelafazan *talaq* atau apabila membuat suatu perintah perceraian, untuk memerintahkan supaya apa-apa aset yang diperolehi dalam masa perkahwinan dengan usaha tunggal satu pihak kepada perkahwinan itu dibahagikan antara mereka atau supaya mana-mana aset itu dijual dan hasil jualannya itu dibahagikan antara pihak-pihak itu.

(4) Pada menjalankan kuasa yang diberikan oleh subseksyen (3), Mahkamah hendaklah mengambil perhatian tentang—

(a) takat sumbangan yang telah dibuat oleh pihak yang tidak memperolehi aset-aset itu kepada kebajikan keluarga dengan memelihara rumahtangga atau menjaga keluarga;

(b) keperluan anak-anak yang belum dewasa dari perkahwinan itu, jika ada,

dan, tertakluk kepada pertimbangan-pertimbangan itu, Mahkamah boleh membahagikan aset-aset itu atau hasil jualan itu mengikut apa-apa kadar yang difikirkannya munasabah, tetapi, walau bagaimanapun, pihak yang telah memperolehi aset-aset itu dengan usahanya sendiri hendaklah menerima suatu kadar yang lebih besar.

BAHAGIAN VI

NAFKAH ISTERI, ANAK DAN LAIN-LAIN

Kuasa Mahkamah untuk memerintahkan nafkah bagi isteri, dan akibat *nusyuz*

59.—(1) Tertakluk kepada Undang-Undang Islam, Mahkamah boleh memerintahkan seseorang lelaki membayar nafkah kepada isteri atau bekas isterinya.

(2) Tertakluk kepada Undang-Undang Islam dan pengesahan Mahkamah, seorang isteri tidaklah berhak mendapat nafkah apabila dia *nusyuz*, atau enggan dengan tidak sepatutnya menurut kemahuan atau perintah sah suaminya, iaitu, antara lain—

(a) apabila dia menjauhkan dirinya atau enggan disetubuhi oleh suaminya;

(b) apabila dia meninggalkan rumah suaminya bertentangan dengan kemahuan suaminya; atau

(c) apabila dia enggan berpindah bersama suaminya ke suatu rumah atau tempat lain,

tanpa apa-apa sebab yang sah mengikut Undang-Undang Islam.

(3) Selepas sahaja isteri itu bertaubat dan menurut kemahuan dan perintah sah suaminya, maka isteri itu tidaklah lagi menjadi *nusyuz*.

Kuasa Mahkamah untuk memerintahkan nafkah bagi orang-orang tertentu

60. Mahkamah boleh memerintahkan mana-mana orang yang bertanggung tentang hal itu mengikut Undang-Undang Islam supaya membayar nafkah kepada seorang lain jika dia tak berupaya, sepenuhnya atau sebahagiannya, dari mencari kehidupan oleh sebab kerosakan mental atau jasmani atau tidak sihat yang berlarutan dan Mahkamah berpuas hati bahawa memandang kepada kemampuan orang yang pertama tersebut itu adalah munasabah memerintahkan sedemikian.

Pentaksiran nafkah

61. Pada menentukan jumlah sesuatu nafkah yang hendak dibayar, Mahkamah hendaklah mengasaskan pentaksirannya terutama sekali atas kemampuan dan keperluan pihak-pihak itu, dengan tidak mengira kadar nafkah itu berbanding dengan pendapatan orang yang terhadapnya perintah itu dibuat.

Kuasa Mahkamah untuk memerintahkan cagaran diberi bagi nafkah

62. Mahkamah boleh, apabila menentukan nafkah, memerintahkan orang yang bertanggung membayar nafkah itu supaya memberi cagaran bagi kesemua atau mana-mana bahagian daripadanya dengan meletakkan apa-apa harta pada pemegang-pemegang amanah sebagai amanah untuk membayar nafkah itu atau sebahagiannya daripada pendapatan harta itu.

Mengkompaun nafkah

63. Sesuatu perjanjian untuk membayar, dengan wang atau harta-harta lain, wang pokok bagi menjelaskan segala tuntutan nafkah masa hadapan tidak boleh berkuat kuasa sehingga ia telah diluluskan, dengan atau tanpa syarat, oleh Mahkamah, tetapi, apabila diluluskan sedemikian, hendaklah menjadi suatu pembelaan yang memadai terhadap apa-apa tuntutan nafkah.

Lamanya tempoh perintah nafkah

64. Kecuali jika sesuatu perintah nafkah dinyatakan sebagai selama suatu tempoh yang lebih singkat atau telah dibatalkan dan tertakluk kepada seksyen 65, sesuatu perintah nafkah hendaklah tamat apabila matinya orang yang kena membayar nafkah itu atau apabila matinya orang yang berhak menerima nafkah itu menurut perintah yang telah dibuat itu, mengikut mana satu yang lebih awal.

Hak terhadap nafkah atau pemberian selepas perceraian

65.—(1) Hak seseorang isteri yang diceraikan untuk menerima nafkah daripada bekas suaminya di bawah sesuatu perintah Mahkamah hendaklah terhenti apabila tamat tempoh '*iddahnya* atau apabila isteri itu menjadi *nusyuz*.

(2) Hak seseorang isteri yang diceraikan untuk menerima pemberian daripada bekas suaminya di bawah sesuatu perjanjian hendaklah terhenti apabila isteri itu berkahwin semula.

Kuasa Mahkamah untuk mengubah perintah nafkah

66. Mahkamah boleh pada bila-bila masa dan dari semasa ke semasa mengubah, atau boleh pada bila-bila masa membatalkan, sesuatu perintah nafkah yang masih berkuat kuasa, sama ada bercagar atau tak bercagar, atas permohonan orang yang berhak menerima atau yang kena membayar nafkah itu menurut perintah yang telah dibuat itu, jika Mahkamah berpuas hati bahawa perintah itu berasaskan suatu salah pernyataan atau kesilapan fakta atau jika sesuatu perubahan matan telah berlaku tentang hal keadaan.

Kuasa Mahkamah untuk mengubah perjanjian nafkah

67. Tertakluk kepada seksyen 63, Mahkamah boleh pada bila-bila masa dan dari semasa ke semasa mengubah syarat-syarat sesuatu perjanjian tentang nafkah yang dibuat antara suami dan isteri, sama ada dibuat sebelum atau selepas tarikh ditetapkan, jika Mahkamah berpuas hati bahawa sesuatu perubahan matan telah berlaku tentang

hal keadaan, walau apa pun peruntukan yang berlawanan dalam perjanjian itu.

Nafkah di bawah perintah Mahkamah tidak boleh diserahkan hak atau dipindah milik

68. Nafkah yang kena dibayar kepada seseorang di bawah sesuatu perintah Mahkamah tidak boleh diserahkan hak atau dipindah milik atau kena ditahan, diasingkan, atau dikenakan levi untuk, atau berkenaan dengan, apa-apa hutang atau tuntutan.

Menuntut tunggakan nafkah

69.—(1) Tunggakan nafkah yang tak bercagar boleh dituntut sebagai suatu hutang daripada pihak yang mungkir dan, jika tunggakan itu terakru kena dibayar sebelum suatu perintah penerimaan dibuat terhadap pihak yang mungkir itu, tunggakan itu boleh dibuktikan dalam kebangkrapannya dan, jika tunggakan itu terakru kena dibayar sebelum dia mati, tunggakan itu hendaklah menjadi suatu hutang yang kena dibayar daripada harta pusakanya.

(2) Tunggakan nafkah yang tak bercagar yang terakru kena dibayar sebelum orang yang berhak kepadanya itu mati boleh dituntut sebagai suatu hutang oleh wakil diri di sisi undang-undang orang itu.

Nafkah sementara

70.—(1) Jika Mahkamah berpuas hati bahawa terdapat alasan-alasan untuk membayar nafkah, Mahkamah boleh membuat suatu perintah terhadap suami bagi membayar nafkah sementara yang akan berkuat kuasa dengan serta-merta dan terus berkuat kuasa sehingga suatu perintah Mahkamah dibuat atas permohonan untuk nafkah.

(2) Suami boleh melaraskan nafkah sementara yang dibayar sebanyak amaun yang diperintah supaya dibayar untuk nafkah di bawah perintah Mahkamah, dengan syarat bahawa amaun yang diterima oleh isteri, setelah ditolak apa-apa potongan, adalah cukup untuk keperluan asasnya.

Hak tempat tinggal

71.—(1) Seseorang perempuan yang diceraikan adalah berhak tinggal di rumah di mana dia biasa tinggal semasa dia berkahwin selagi suami tidak mendapatkan tempat tinggal lain yang sesuai untuknya.

(2) Hak tempat tinggal yang diperuntukkan dalam subseksyen (1) hendaklah terhenti—

- (a) jika tempoh *iddah* telah tamat; atau
- (b) jika tempoh penjagaan anak telah tamat; atau
- (c) jika perempuan itu telah berkahwin semula; atau
- (d) jika perempuan itu telah melakukan perbuatan yang memberahikan secara terbuka (*fahisyah*),

dan sesudah itu suami boleh memohon kepada Mahkamah supaya rumah itu dikembalikan kepadanya.

Kewajipan untuk menanggung nafkah anak

72.—(1) Kecuali jika sesuatu perjanjian atau sesuatu perintah Mahkamah memperuntukkan selainnya, adalah menjadi kewajipan seseorang lelaki untuk menanggung nafkah anaknya, sama ada anak itu berada dalam jagaannya atau dalam jagaan seseorang lain, sama ada dengan mengadakan bagi mereka itu tempat tinggal, pakaian, makanan, perubatan dan pendidikan sebagaimana yang munasabah memandang kepada kemampuan dan taraf kehidupannya atau dengan membayar kosnya.

(2) Kecuali seperti tersebut di atas, adalah menjadi kewajipan seseorang yang bertanggung di bawah Undang-Undang Islam supaya menanggung nafkah atau memberi sumbangan kepada nafkah anak jika bapa anak itu telah mati atau tempat di mana bapanya berada tidak diketahui atau jika dan setakat mana bapanya tidak berupaya untuk menanggung nafkah mereka.

Kuasa Mahkamah untuk memerintahkan nafkah bagi anak-anak

73.—(1) Mahkamah boleh pada bila-bila masa memerintahkan seseorang lelaki membayar nafkah untuk faedah mana-mana anaknya—

(a) jika dia telah enggan atau cuai mengadakan peruntukan dengan munasabah bagi anaknya itu;

(b) jika dia telah meninggalkan langsung isterinya dan anaknya itu adalah dalam jagaan isterinya;

(c) dalam masa menanti keputusan sesuatu prosiding hal-hwal suami isteri;

(d) apabila membuat atau selepas daripada membuat suatu perintah meletakkan anak itu dalam jagaan seseorang lain; atau

(e) apabila memberi kebenaran kepada lelaki itu untuk berpoligami di bawah seksyen 21.

(2) Mahkamah adalah juga berkuasa untuk memerintahkan seseorang yang bertanggung di bawah Undang-Undang Islam supaya membayar atau memberi sumbangan terhadap nafkah seseorang anak jika Mahkamah berpuas hati bahawa memandang kepada kemampuannya adalah munasabah bagi Mahkamah memerintahkan sedemikian.

(3) Sesuatu perintah di bawah subseksyen (1) atau (2) boleh mengarahkan supaya pembayaran dibuat kepada orang yang menjaga atau memelihara dan mengawal anak itu atau kepada pemegang-pemegang amanah bagi pihak anak itu.

Kuasa Mahkamah untuk memerintahkan cagaran diberi bagi nafkah seseorang anak

74.—(1) Mahkamah boleh, apabila memerintahkan pembayaran nafkah untuk faedah seseorang anak, memerintahkan orang yang bertanggung membayar nafkah itu supaya memberi cagaran bagi kesemua atau mana-mana bahagian daripadanya dengan meletakkan

apa-apa harta pada pemegang-pemegang amanah sebagai amanah untuk membayar nafkah itu atau sebahagiannya daripada pendapatan harta itu.

(2) Kemungkiran mematuhi perintah yang menghendaki orang yang bertanggung membayar nafkah itu meletakkan apa-apa harta pada pemegang amanah bagi maksud subseksyen (1) boleh dikenakan hukuman sebagai suatu penghinaan terhadap Mahkamah.

Kuasa Mahkamah untuk mengubah perintah penjagaan atau nafkah seseorang anak

75. Mahkamah boleh, atas permohonan mana-mana orang yang ada mempunyai kepentingan, pada bila-bila masa dan dari semasa ke semasa mengubah, atau boleh pada bila-bila masa membatalkan, sesuatu perintah mengenai penjagaan atau nafkah seseorang anak, jika Mahkamah berpuas hati bahawa perintah itu berasaskan sesuatu salah pernyataan atau kesilapan fakta atau jika sesuatu perubahan matan telah berlaku tentang hal keadaan.

Kuasa Mahkamah untuk mengubah perjanjian penjagaan atau nafkah seseorang anak

76. Mahkamah boleh pada bila-bila masa dan dari semasa ke semasa mengubah syarat-syarat sesuatu perjanjian yang berhubungan dengan penjagaan atau nafkah seseorang anak, sama ada perjanjian itu dibuat sebelum atau selepas tarikh ditetapkan, walau apa pun peruntukan yang berlawanan dalam perjanjian itu, jika Mahkamah berpuas hati bahawa adalah munasabah dan untuk kebajikan anak itu berbuat demikian.

Menuntut tunggakan nafkah seseorang anak

77. Seksyen 69 hendaklah dipakai, dengan pindaan yang sesuai dan mengikut Undang-Undang Islam, bagi perintah-perintah mengenai pembayaran nafkah untuk faedah seseorang anak.

Kewajipan menanggung nafkah kanak-kanak yang diterima sebagai ahli keluarga

78.—(1) Jika seseorang lelaki telah menerima seseorang kanak-kanak yang bukan anaknya sebagai seorang ahli keluarganya, maka adalah menjadi kewajipannya menanggung nafkah kanak-kanak itu semasa dia masih seorang kanak-kanak, setakat mana bapa dan ibu kanak-kanak itu tidak berbuat demikian, dan Mahkamah boleh membuat apa-apa perintah yang perlu bagi menjaminakan kebajikan kanak-kanak itu.

(2) Kewajipan yang dipertanggungkan oleh subseksyen (1) hendaklah terhenti jika kanak-kanak itu dibawa balik oleh bapa atau ibunya.

(3) Apa-apa wang yang dibelanjakan oleh seseorang lelaki pada menanggung nafkah seseorang kanak-kanak sebagaimana yang dikehendaki oleh subseksyen (1) boleh dituntut daripada bapa atau ibu kanak-kanak itu.

Lamanya tempoh perintah nafkah seseorang anak

79. Kecuali—

(a) jika sesuatu perintah nafkah seseorang anak dinyatakan sebagai selama tempoh yang lebih singkat; atau

(b) jika sesuatu perintah nafkah seseorang anak telah dibatalkan; atau

(c) jika sesuatu perintah nafkah seseorang anak dibuat untuk—

(i) seseorang anak perempuan yang belum berkahwin atau yang, oleh sebab sesuatu hilangupaya dari segi mental atau jasmani, tidak berkebolehan menanggung nafkah dirinya;

(ii) seseorang anak lelaki yang, oleh sebab sesuatu hilangupaya dari segi mental atau jasmani, tidak berkebolehan menanggung nafkah dirinya,

perintah nafkah itu hendaklah tamat apabila anak itu mencapai umur

lapan belas tahun, tetapi Mahkamah boleh, atas permohonan oleh anak itu atau oleh seseorang lain, melanjutkan perintah nafkah itu supaya meliputi apa-apa tempoh tambahan yang difikirkannya munasabah bagi membolehkan anak itu mengikuti pendidikan atau latihan lanjut atau lebih tinggi.

Kewajipan untuk menanggung nafkah anak-anak tak sah taraf

80.—(1) Jika seseorang perempuan cuai atau enggan menanggung nafkah seseorang anaknya yang tak sah taraf yang tidak berupaya menanggung nafkah dirinya, melainkan seorang anak yang dilahirkan akibat rogol, Mahkamah boleh, apabila hal itu dibuktikan dengan sewajarnya, memerintahkan perempuan itu memberi apa-apa elaun bulanan yang difikirkan munasabah oleh Mahkamah.

(2) Elaun bulanan di bawah seksyen ini hendaklah kena dibayar dari tarikh bermulanya kecuaian atau keengganan menanggung nafkah itu atau dari sesuatu tarikh yang kemudian sebagaimana yang dinyatakan dalam perintah itu.

Kuasa Mahkamah untuk membuat suatu perintah tahanan pendapatan-tenaga

81.—(1) Walau apa pun peruntukan mana-mana undang-undang bertulis yang berlawanan, Mahkamah boleh, atas permohonan oleh orang yang bagi faedahnya perintah nafkah itu dibuat atau penjaga orang tersebut, membuat suatu perintah tahanan pendapatan-tenaga, jika Mahkamah itu fikirkan patut berbuat sedemikian.

(2) Suatu permohonan bagi perintah tahanan pendapatan-tenaga boleh dibuat dalam prosiding untuk mendapatkan suatu perintah nafkah atau dalam mana-mana prosiding kemudiannya.

Jenis perintah tahanan pendapatan-tenaga

82.—(1) Suatu perintah tahanan pendapatan-tenaga hendaklah menghendaki orang yang terhadapnya perintah yang berkenaan itu diarahkan, yang merupakan seseorang yang ternampak kepada Mahkamah sebagai majikan pihak kena tuntutan, supaya membuat

pembayaran daripada pendapatan-tenaga yang kena dibayar kepada pihak kena tuntutan sebagai penyelesaian terhadap perintah itu.

(2) Amaun yang ditetapkan dalam perintah tahanan pendapatan-tenaga hendaklah sekian jumlah wang yang Mahkamah fikirkan munasabah setelah menimbangkan kemampuan dan keperluan pihak kena tuntutan dan keperluan orang-orangnya yang pihak kena tuntutan wajib tanggung atau semunasabahnya patut tanggung.

(3) Suatu perintah tahanan pendapatan-tenaga hendaklah mengandungi, setakat yang diketahui oleh Mahkamah yang membuat perintah itu, apa-apa butir yang ditetapkan bagi maksud membolehkan pihak kena tuntutan itu dikenali pasti oleh orang yang terhadapnya perintah itu diarahkan.

(4) Suatu perintah tahanan pendapatan-tenaga atau apa-apa perubahan kepadanya tidaklah boleh mula berkuat kuasa sehingga habis tempoh tujuh hari dari tarikh salinan perintah itu disampaikan kepada orang yang terhadapnya perintah itu diarahkan.

(5) Suatu perintah tahanan pendapatan-tenaga hendaklah menetapkan pegawai yang kepadanya pembayaran-pembayaran di bawah perintah itu hendak dibuat.

Kesan perintah tahanan pendapatan-tenaga

83.—(1) Apabila suatu perintah tahanan pendapatan-tenaga dibuat, segala prosiding lain bagi menguatkuasakan perintah nafkah yang berkaitan yang bermula sebelum perintah tahanan pendapatan-tenaga itu dibuat hendaklah digantung.

(2) Mahkamah yang membuat perintah tahanan pendapatan-tenaga boleh, jika difikirkannya patut, atas permohonan pihak kena tuntutan atau seseorang yang berhak menerima pembayaran-pembayaran di bawah perintah nafkah yang berkaitan, membuat suatu perintah melepaskan atau mengubah perintah tahanan pendapatan-tenaga itu.

(3) Suatu perintah tahanan pendapatan-tenaga hendaklah terhenti berkuat kuasa—

(a) apabila suatu waran dikeluarkan mengarahkan supaya amaun yang kena dibayar di bawah perintah nafkah yang berkaitan itu hendaklah didapatkan mengikut cara yang diperuntukkan oleh undang-undang bagi mendapatkan denda;

(b) apabila suatu perintah pemenjaraan dibuat ke atas pihak kena tuntutan itu kerana tidak mematuhi perintah nafkah yang berkaitan itu; dan

(c) apabila perintah nafkah yang berkaitan itu dibatalkan,

dan jika suatu perintah tahanan pendapatan-tenaga terhenti berkuat kuasa seperti yang tersebut di atas, Mahkamah yang membuat perintah itu hendaklah memberi notis kehentian itu kepada orang yang terhadapnya perintah itu telah diarahkan.

Kewajipan pihak kena tuntutan dan majikan supaya mematuhi perintah tahanan pendapatan-tenaga

84.—(1) Seseorang yang kepadanya suatu perintah tahanan pendapatan-tenaga diarahkan hendaklah, walau apa pun yang terkandung dalam mana-mana undang-undang bertulis yang lain tetapi tertakluk kepada peruntukan-peruntukan Ordinan ini, mematuhi perintah itu atau, jika perintah itu kemudiannya diubah di bawah seksyen 82, perintah seperti yang diubah itu.

(2) Jika pada bila-bila masa, apabila pendapatan-tenaga yang kena dibayar kepada pihak kena tuntutan, terdapat dua atau lebih perintah tahanan pendapatan-tenaga berkuat kuasa yang berhubungan dengan pendapatan-tenaga itu, maka, bagi maksud mematuhi Ordinan ini, majikan hendaklah—

(a) melaksanakan perintah-perintah itu menurut tarikh kuat kuasanya masing-masing dengan tidak mengambil kira mana-mana perintah yang kemudian sehingga kesemua perintah yang dahulu itu telah selesai dilaksanakan; dan

(b) melaksanakan mana-mana perintah yang kemudian seolah-olah pendapatan-tenaga yang berkaitan dengannya itu

adalah baki daripada pendapatan-tenaga pihak kena tuntutan selepas membuat apa-apa pembayaran di bawah Ordinan ini menurut mana-mana perintah yang dahulu itu.

(3) Seseorang majikan yang, menurut suatu perintah tahanan pendapatan-tenaga, membuat pembayaran di bawah Ordinan ini hendaklah memberi kepada pihak kena tuntutan suatu penyata bertulis menyatakan amaun yang dibayarnya itu.

(4) Jika orang yang kepadanya suatu perintah tahanan pendapatan-tenaga diarahkan tidak pernah, dalam tempoh terdahulu dari tarikh perintah itu disampaikan kepadanya, pada bila-bila masa menjadi majikan pihak kena tuntutan itu, dia hendaklah dengan serta-merta memberi notis bertulis menyatakan sedemikian dalam borang yang ditetapkan kepada Mahkamah.

BAHAGIAN VII

PENJAGAAN

Hadanah atau Penjagaan Kanak-kanak

Orang yang berhak menjaga anak-anak

85.—(1) Tertakluk kepada seksyen 86, ibu adalah yang paling berhak dari segala orang bagi menjaga anak kecilnya dalam masa ibu itu masih dalam perkahwinan dan juga selepas perkahwinannya dibubarkan.

(2) Jika Mahkamah berpendapat bahawa ibu adalah hilang kelayakan mengikut Undang-Undang Islam dari mempunyai hak terhadap *hadanah* atau penjagaan anaknya, maka hak itu, tertakluk kepada subseksyen (3), hendaklah berpindah kepada salah seorang daripada yang berikut mengikut susunan keutamaan yang berikut, iaitu—

(a) nenek sebelah ibu hingga ke atas;

(b) bapa;

- (c) nenek sebelah bapa hingga ke atas;
- (d) kakak atau adik perempuan seibu sebapa;
- (e) kakak atau adik perempuan seibu;
- (f) kakak atau adik perempuan sebapa;
- (g) anak perempuan dari kakak atau adik perempuan seibu sebapa;
- (h) anak perempuan dari kakak atau adik perempuan seibu;
- (i) anak perempuan dari kakak atau adik perempuan sebapa;
- (j) emak saudara sebelah ibu;
- (k) emak saudara sebelah bapa;
- (l) saudara-mara lelaki yang boleh menjadi warisnya sebagai 'asabah atau residuari:

Dengan syarat bahawa penjagaan orang demikian tidak menjejaskan kebajikan kanak-kanak itu.

(3) Tiada lelaki berhak terhadap penjagaan seseorang kanak-kanak perempuan melainkan lelaki itu adalah seorang *muhrim*, iaitu, dia mempunyai pertalian dengan kanak-kanak perempuan itu dalam mana dia dilarang berkahwin dengannya.

(4) Tertakluk kepada seksyen 86 dan 88, jika ada beberapa orang dari keturunan atau peringkat yang sama, kesemuanya sama berkecualan dan bersetuju menjaga kanak-kanak itu, penjagaan hendaklah diamanahkan kepada orang yang mempunyai sifat-sifat paling mulia yang menunjukkan perasaan paling kasih sayang kepada kanak-kanak itu, dan jika kesemuanya mempunyai sifat-sifat kemuliaan yang sama, maka yang tertua antara mereka adalah berhak mendapat keutamaan.

Kelayakan-kelayakan yang perlu untuk penjagaan

86. Seseorang perempuan yang mempunyai hak mendidik seseorang kanak-kanak adalah berhak menjalankan hak terhadap *hadanah* jika—

- (a) dia adalah seorang Islam;
- (b) dia adalah sempurna akal;
- (c) dia berumur yang melayakkan dia memberi kepada kanak-kanak itu jagaan, kasih sayang dan kasih mesra yang mungkin diperlukan oleh kanak-kanak itu;
- (d) dia berkelakuan baik dari sudut pandangan akhlak Islamiah; dan
- (e) dia tinggal di tempat di mana kanak-kanak itu tidak mungkin menghadapi apa-apa akibat buruk dari segi akhlak atau jasmani.

Bagaimana hak penjagaan hilang

87. Hak seseorang perempuan terhadap *hadanah* adalah hilang—

- (a) jika perempuan itu berkahwin dengan seorang lelaki yang tidak mempunyai pertalian dengan kanak-kanak itu dalam mana orang lelaki itu dilarang berkahwin dengan kanak-kanak itu dan dalam hal demikian akan menjejaskan kebajikan kanak-kanak itu, bagaimanapun haknya untuk penjagaan akan kembali semula jika perkahwinan itu dibubarkan;
 - (b) jika perempuan itu berkelakuan buruk secara keterlaluan dan terbuka;
 - (c) jika perempuan itu menukar pemastautinannya dengan tujuan untuk mencegah bapa kanak-kanak itu daripada menjalankan pengawasan yang perlu ke atas kanak-kanak itu, kecuali bahawa seseorang isteri yang bercerai boleh mengambil
-

anaknya sendiri ke tempat lahir isteri itu;

(d) jika perempuan itu *murtad*;

(e) jika perempuan itu mencuaikan atau menganiaya kanak-kanak itu.

Jangka masa penjagaan

88.—(1) Hak *hadinah* bagi menjaga seseorang kanak-kanak adalah tamat setelah kanak-kanak itu mencapai umur tujuh tahun, jika kanak-kanak itu lelaki, dan umur sembilan tahun, jika kanak-kanak itu perempuan, tetapi Mahkamah boleh, atas permohonan *hadinah*, membenarkan dia menjaga kanak-kanak itu sehingga kanak-kanak itu mencapai umur sembilan tahun, jika kanak-kanak itu lelaki, dan umur sebelas tahun, jika kanak-kanak itu perempuan.

(2) Setelah tamatnya hak *hadinah*, penjagaan adalah turun kepada bapa, dan jika kanak-kanak itu telah mencapai umur kecerdikan (*mumaiyiz*), maka kanak-kanak itu adalah berhak memilih untuk tinggal dengan sama ada ibu atau bapanya, melainkan jika Mahkamah memerintahkan selainnya.

Penjagaan anak-anak tak sah taraf

89. Penjagaan anak-anak tak sah taraf adalah semata-mata pada ibu dan saudara mara ibu.

Kuasa Mahkamah untuk membuat perintah jagaan

90.—(1) Walau apa pun seksyen 85, Mahkamah boleh, pada bila-bila masa dengan perintah memilih untuk meletakkan seseorang kanak-kanak dalam jagaan salah seorang daripada orang-orang yang tersebut di dalam seksyen itu atau, jika ada hal keadaan yang luar biasa yang menyebabkan tidak diingini bagi kanak-kanak itu diamanahkan kepada salah seseorang daripada orang-orang itu, Mahkamah boleh dengan perintah meletakkan kanak-kanak itu dalam jagaan mana-mana orang lain atau mana-mana institusi atau mana-mana persatuan yang tujuannya adalah termasuk kebajikan kanak-kanak.

(2) Pada memutuskan dalam jagaan siapakah seseorang kanak-kanak patut diletakkan, pertimbangan yang utama ialah kebajikan kanak-kanak itu dan, tertakluk kepada pertimbangan itu, Mahkamah hendaklah memberi perhatian kepada—

(a) kemahuan-kemahuan ibu bapa kanak-kanak itu; dan

(b) kemahuan-kemahuan kanak-kanak itu, jika dia telah meningkat umur dapat menyatakan sesuatu pendapatnya sendiri.

(3) Adalah menjadi suatu anggapan yang boleh dipatahkan bahawa adalah untuk kebaikan seseorang kanak-kanak semasa dia kecil supaya berada bersama ibunya, tetapi pada memutuskan sama ada anggapan itu dipakai bagi fakta-fakta sesuatu kes tertentu, Mahkamah hendaklah memberi perhatian kepada tidak baiknya mengacau kehidupan seseorang kanak-kanak dengan bertukar-tukarnya jagaan.

(4) Jika ada dua orang atau lebih kanak-kanak dari sesuatu perkahwinan, Mahkamah tidaklah terikat meletakkan kedua-dua atau kesemuanya dalam jagaan orang yang sama tetapi hendaklah menimbangkan kebajikan tiap-tiap seorangnya secara berasingan.

(5) Mahkamah boleh, jika perlu, membuat perintah *interim* untuk meletakkan kanak-kanak itu dalam penjagaan mana-mana orang atau institusi atau persatuan dan perintah itu hendaklah serta-merta dikuatkuasakan dan terus dikuatkuasakan sehingga Mahkamah membuat perintah bagi penjagaan itu.

Perintah tertakluk kepada syarat-syarat

91.—(1) Sesuatu perintah jagaan boleh dibuat tertakluk kepada apa-apa syarat yang difikirkan oleh Mahkamah patut dikenakan dan, tertakluk kepada apa-apa syarat, jika ada, yang dipakai dari semasa ke semasa, perintah itu adalah menghakkan orang yang diberi jagaan itu untuk memutuskan semua soal berhubungan dengan didikan dan pendidikan kanak-kanak itu.

(2) Tanpa menyentuh keluasan subseksyen (1), sesuatu perintah jagaan boleh—

(a) mengandungi syarat-syarat tentang tempat di mana kanak-kanak itu akan tinggal dan cara pendidikannya;

(b) mengadakan peruntukan bagi kanak-kanak itu berada untuk sementara dalam pemeliharaan dan kawalan seseorang yang lain daripada orang yang diberi jagaan itu;

(c) mengadakan peruntukan bagi kanak-kanak itu melawat ibu atau bapa yang tidak diberi jagaan atau seseorang dari keluarga ibu atau bapa yang telah mati atau tidak diberi jagaan itu pada masa-masa dan bagi apa-apa tempoh sebagaimana yang difikirkan munasabah oleh Mahkamah;

(d) memberi ibu atau bapa yang tidak diberi jagaan atau seseorang dari keluarga ibu atau bapa yang telah mati atau tidak diberi jagaan itu hak untuk berjumpa dengan kanak-kanak itu pada masa-masa dan dengan seberapa kerap yang difikirkan munasabah oleh Mahkamah; atau

(e) melarang orang yang diberi jagaan itu daripada membawa kanak-kanak itu keluar dari Malaysia.

Penjagaan ke atas Orang dan Harta

Orang yang berhak mendapat penjagaan

92.—(1) Sungguhpun hak terhadap *hadanah* atau penjagaan anak mungkin terletak pada seseorang lain, bapa adalah penjaga hakiki yang pertama dan utama bagi diri dan harta anaknya yang belum dewasa, dan apabila bapa telah mati, maka hak di sisi undang-undang bagi menjaga anaknya itu adalah turun kepada salah seorang daripada yang berikut mengikut susunan keutamaan yang berikut, iaitu—

(a) datuk lelaki sebelah bapa;

(b) wasi yang dilantik menurut wasiat bapa;

- (c) wasi kepada wasi bapa;
- (d) wasi datuk lelaki sebelah bapa;
- (e) wasi kepada wasi datuk sebelah bapa,

dengan syarat bahawa dia adalah seorang Islam, seorang dewasa, adalah siuman dan boleh dipercayai.

(2) Bapa adalah sentiasa mempunyai kuasa paling luas untuk membuat melalui wasiat apa-apa perkiraan yang difikirkannya baik sekali berhubungan dengan penjagaan anaknya yang belum dewasa dan berhubungan dengan perlindungan akan kepentingan-kepentingan mereka, dengan syarat bahawa dia adalah siuman sepenuhnya.

(3) Subseksyen (1) tidaklah terpakai jika terma-terma dan syarat-syarat bagi suratcara yang meletakkan harta pada kanak-kanak belum dewasa itu terang-terang tidak membenarkan orang-orang yang tersebut di dalamnya daripada menjalankan apa-apa kuasa ke atas harta itu, dan dalam hal yang demikian Mahkamah hendaklah melantik seorang penjaga bagi harta kanak-kanak itu.

(4) Bagi maksud penjagaan ke atas diri dan harta, seseorang hendaklah disifatkan sebagai kanak-kanak belum dewasa melainkan dia telah genap umur lapan belas tahun.

Kuasa ke atas harta tak alih dan harta alih

93.—(1) Berkenaan dengan harta tak alih, seseorang penjaga di sisi undang-undang tidak mempunyai apa-apa kuasa untuk menjual, kecuali dalam hal-hal yang berikut, iaitu—

- (a) jika, dengan menjual harta itu kepada orang luar, dia boleh mendapat harga sekurang-kurangnya dua kali ganda harga harta itu;
- (b) jika kanak-kanak belum dewasa itu tidak mempunyai apa-apa mata pencarian lain, dan penjualan itu adalah benar-benar perlu untuk menanggung nafkahnya, dan kanak-kanak belum dewasa itu tidak mempunyai apa-apa harta lain;

(c) jika harta itu perlu dijual bagi maksud menjelaskan hutang pewasiat yang tidak dapat diselesaikan jika harta itu tidak dijual;

(d) jika ada sesuatu peruntukan am dalam wasiat pewasiat itu yang tidak dapat dikuatkuasakan dengan tidak dijual harta itu;

(e) jika pendapatan yang terakru dari harta pusaka itu tidak mencukupi untuk membayar perbelanjaan yang telah dilakukan dalam menguruskannya dan untuk membayar hasil tanah;

(f) jika harta itu sedang diancam bahaya yang akan menyebabkannya menjadi musnah atau binasa oleh kerana reput;

(g) jika harta itu ada dalam tangan orang yang tidak berhak kepadanya, dan penjaga itu ada sebab bagi mengkhawatiri bahawa tidak ada peluang bagi mendapatkan pemulihan yang saksama; atau

(h) dalam sesuatu hal lain, jika harta itu benar-benar perlu dijual atas alasan-alasan lain yang dibenarkan oleh Undang-Undang Islam dan penjualan itu adalah nyata atau jelas sekali untuk faedah kanak-kanak belum dewasa itu.

(2) Berkenaan dengan harta alih, seseorang penjaga di sisi undang-undang adalah mempunyai kuasa menjual atau menyandarkan barang-barang dan harta-benda kanak-kanak belum dewasa itu, jika dia berkehendakkan keperluan-keperluan yang mustahak, seperti makanan, pakaian dan asuhan; dan jika harta alih seseorang kanak-kanak belum dewasa dijual dengan ikhlas dan jujur dengan sesuatu balasan yang memadai dengan tujuan untuk melaburkan hasil jualan itu dengan selamat dan untuk memperolehi pendapatan tambahan, maka penjualan harta itu hendaklah dikira sebagai sah.

Pelantikan penjaga-penjaga oleh Mahkamah

94.—(1) Jika tidak ada penjaga-penjaga di sisi undang-undang, maka kewajipan bagi melantik seseorang penjaga untuk melindungi dan memelihara harta kanak-kanak belum dewasa itu adalah terletak pada Mahkamah dan semasa membuat sesuatu

pelantikan Mahkamah hendaklah terutama sekali memberi pertimbangan-pertimbangan kepada kebajikan kanak-kanak belum dewasa itu.

(2) Pada menimbangkan apakah akan menjadi kebajikan bagi kanak-kanak belum dewasa itu, Mahkamah hendaklah mengambil perhatian tentang umur dan jantina kanak-kanak belum dewasa itu, watak dan kebolehan penjaga yang dicadangkan itu dan bagaimana karibnya persaudaraan penjaga yang dicadangkan dengan kanak-kanak belum dewasa itu; kemahuan-kemahuan, jika ada, ibu bapanya yang telah mati, dan apa-apa hubungan penjaga yang dicadangkan itu yang sedia ada dan yang dahulu dengan kanak-kanak belum dewasa itu atau dengan hartanya, dan jika kanak-kanak itu belum dewasa telah mencapai umur membolehkannya untuk membuat sesuatu pilihan yang bijak, maka Mahkamah boleh menimbangkan pilihannya itu.

Pelantikan ibu sebagai penjaga melalui wasiat

95. Seseorang ibu yang beragama Islam boleh dilantik dengan sah menjadi wasi bagi bapa, dan dalam hal yang demikian ibu itu boleh menjalankan kuasa-kuasanya sebagai penjaga melalui wasiat atau, jika tidak ada seorang penjaga di sisi undang-undang, dia boleh dilantik sebagai penjaga di sisi undang-undang oleh Mahkamah, tetapi jika dia tidak dilantik sebagai demikian, dia tidak boleh membuat apa-apa urusan mengenai harta kanak-kanak belum dewasa itu.

Penjaga bersama dengan ibu

96. Jika Mahkamah melantik ibu menjadi penjaga, Mahkamah boleh juga melantik seorang lain menjadi penjaga sama ada bagi diri atau harta kanak-kanak belum dewasa itu, atau kedua-duanya, untuk bertindak bersama dengan ibu itu.

Perubahan kuasa penjaga harta

97. Pada melantik seseorang penjaga bagi harta seseorang kanak-kanak belum dewasa, Mahkamah boleh, dengan perintah, menentukan, menyekat, atau memperluaskan kuasa atau kewibawaan penjaga berhubungan dengannya setakat mana yang perlu bagi kebajikan kanak-kanak belum dewasa itu.

Pemecatan penjaga

98. Mahkamah boleh pada bila-bila masa dan dari semasa ke semasa memecat seseorang penjaga, sama ada seorang ibu atau bapa atau orang lain dan sama ada dia adalah penjaga bagi diri atau harta kanak-kanak belum dewasa, dan boleh melantik seorang lain menjadi penjaga bagi menggantikannya.

Cagaran hendaklah diberi

99.—(1) Jika seseorang dilantik oleh Mahkamah menjadi penjaga bagi harta seseorang kanak-kanak belum dewasa, maka dia hendaklah, melainkan jika Mahkamah memerintahkan selainnya, memberi cagaran dengan nilai sebanyak mana yang ditetapkan bagi melaksanakan kewajipan-kewajipannya sebagai penjaga dengan sewajarnya.

(2) Cagaran itu hendaklah diberi mengikut cara yang ditetapkan pada masa itu bagi penerima-penerima yang dilantik oleh Mahkamah; dan penjaga yang dilantik itu hendaklah mengemukakan akaun-akaunnya pada tempoh-tempoh yang diperintahkan, dan hendaklah membayar apa-apa baki yang diperakui kena dibayar olehnya ke dalam Mahkamah mengikut cara yang ditetapkan bagi penerima-penerima.

Had kuasa bagi penjaga yang dilantik oleh Mahkamah

100.—(1) Seseorang penjaga bagi harta seseorang kanak-kanak belum dewasa yang dilantik oleh Mahkamah tidak boleh—

(a) menjual, menggadaikan, menggadai janji, menukar, ataupun dengan cara lain melepaskan milik mana-mana harta alih atau harta tak alih kanak-kanak belum dewasa itu; atau

(b) memajakkan atau menyewakan mana-mana tanah kepunyaan kanak-kanak belum dewasa itu selama tempoh melebihi satu tahun,

tanpa mendapat kebenaran terlebih dahulu daripada Mahkamah.

(2) Apa-apa pelupusan harta seseorang kanak-kanak belum dewasa yang bersalahan dengan seksyen ini boleh ditetapkan sebagai tak sah, dan atas penetapan itu Mahkamah boleh membuat apa-apa perintah yang ternampak kepadanya perlu untuk mengembalikan harta yang dilupuskan itu kepada kanak-kanak belum dewasa itu.

(3) Mahkamah tidak boleh membuat apa-apa perintah di bawah subseksyen (2) melainkan jika perlu atau baik bagi kepentingan kanak-kanak belum dewasa itu.

Penjaga tidak boleh memberi akuan penyelesaian mengenai harta modal

101. Seseorang penjaga bagi harta seseorang kanak-kanak belum dewasa yang dilantik oleh Mahkamah tidak boleh, melainkan jika Mahkamah memerintahkan sebaliknya dalam suatu hal, diberi kuasa untuk memberi akuan penyelesaian yang sewajarnya bagi apa-apa legasi atau apa-apa wang modal lain yang kena dibayar kepada atau boleh diterima oleh kanak-kanak belum dewasa itu.

Penjaga boleh menanggung kanak-kanak dari pendapatan

102.—(1) Seseorang penjaga bagi harta seseorang kanak-kanak belum dewasa yang dilantik oleh Mahkamah boleh membuat peruntukan yang berpatutan daripada pendapatan harta itu untuk menanggung nafkah dan pendidikan kanak-kanak belum dewasa itu memandangkan kepada taraf kehidupan kanak-kanak belum dewasa itu; tetapi tiada apa-apa jumlah wang melebihi tiga ratus ringgit sebulan boleh digunakan sedemikian tanpa kebenaran Mahkamah.

(2) Jika pendapatan daripada harta kanak-kanak belum dewasa itu yang ada dalam tangan penjaga tidak mencukupi bagi maksud itu, atau jika wang adalah dikehendaki untuk kemajuan kanak-kanak belum dewasa itu, maka Mahkamah boleh memerintahkan supaya peruntukan bagi maksud itu diadakan dari harta modal kanak-kanak belum dewasa itu dan, bagi maksud itu, Mahkamah boleh membenarkan mana-mana bahagian daripada harta kanak-kanak belum dewasa itu dijual, digadaikan atau digadai janji dan boleh memberi apa-apa arahan mengenainya sebagaimana yang perlu bagi kepentingan kanak-kanak belum dewasa itu.

Perintah khas mengenai harta kecil

103.—(1) Jika memandang kepada taraf kehidupan kanak-kanak belum dewasa itu dan kepada nilai hartanya dan juga kepada segala hal keadaan kes yang berkenaan ternampak bahawa adalah bermanfaat supaya harta modal kanak-kanak belum dewasa itu digunakan bagi menanggung nafkah, pendidikan, atau kemajuannya dengan cara yang boleh mengelakkan belanja bagi membuat permohonan kepada Mahkamah, maka Mahkamah, daripada melantik seorang penjaga bagi harta kanak-kanak belum dewasa itu, boleh memerintahkan supaya segala harta kanak-kanak belum dewasa itu, dari apa jua jenis pun, diletakkan dalam tangan seseorang yang akan dilantik oleh Mahkamah, dengan kuasa penuh untuk memperlakukan dan menggunakan harta itu bagi maksud yang tersebut di atas menurut budi bicaranya sendiri dan bebas dari apa-apa kawalan; dan dalam hal yang demikian resit dari orang yang dilantik itu adalah menjadi akuan penyelesaian yang sewajarnya bagi sesiapa jua yang membuat apa-apa pembayaran atau pindah milik apa-apa harta kepadanya bagi pihak kanak-kanak belum dewasa itu.

(2) Seseorang yang dilantik di bawah subseksyen (1) boleh diperintahkan oleh Mahkamah supaya mengemukakan suatu laporan mengenai urusan-urusan yang dibuat olehnya mengenai harta kanak-kanak belum dewasa itu.

(3) Mahkamah boleh, kerana sesuatu sebab yang memadai, membatalkan apa-apa perintah, atau memansuhkan apa-apa pelantikan, yang dibuat di bawah subseksyen (1), dan boleh melantik seorang lain dengan memberi kepadanya kuasa yang sama atau apa-apa kuasa yang lebih besar atau lebih kecil yang difikirkannya patut, atau boleh melantik seorang penjaga bagi harta kanak-kanak belum dewasa itu.

Permohonan untuk mendapatkan pendapat, dsb.

104. Seseorang penjaga boleh memohon kepada Mahkamah untuk mendapatkan pendapat, nasihat atau budi bicaranya atas apa-apa soal mengenai pengurusan atau pentadbiran harta kanak-kanak belum dewasa.

Perintah larangan oleh Mahkamah

105.—(1) Walau apa pun seksyen 93, Mahkamah boleh, jika ia fikirkan perlu berbuat demikian, membuat suatu perintah melarang bapa atau datuk lelaki sebelah bapa seorang kanak-kanak belum dewasa atau wasi-wasi mereka masing-masing atau wasi-wasi kepada wasi-wasi mereka masing-masing daripada—

(a) menjual, menggadaikan, menggadai janji, menukar, ataupun dengan cara lain melepaskan milik mana-mana harta alih atau harta tak alih kanak-kanak belum dewasa itu; atau

(b) memajakkan atau menyewakan mana-mana tanah kepunyaan kanak-kanak belum dewasa itu selama tempoh melebihi satu tahun,

tanpa mendapat kebenaran terlebih dahulu daripada Mahkamah.

(2) Apa-apa pelupusan harta seseorang kanak-kanak belum dewasa yang bersalahan dengan perintah itu boleh ditetapkan sebagai tak sah, dan atas penetapan itu Mahkamah boleh membuat apa-apa perintah yang ternampak kepadanya perlu untuk mengembalikan harta yang dilupuskan itu kepada kanak-kanak belum dewasa itu.

(3) Mahkamah tidak boleh membuat apa-apa perintah di bawah subseksyen (2) melainkan jika perlu atau baik bagi kepentingan kanak-kanak belum dewasa itu.

Penjaga bagi anak yatim

106. Jika bapa dan datuk lelaki seseorang kanak-kanak belum dewasa telah mati tanpa melantik seorang penjaga melalui wasiat, maka mana-mana penghulu, mana-mana pegawai polis yang berpangkat tidak rendah daripada Sarjan, mana-mana orang yang menjaga kanak-kanak belum dewasa itu, atau mana-mana orang yang ada mempunyai kuasa-kuasa seorang Pelindung di bawah Ordinan Penjagaan Kanak-Kanak [*Bab 93 (Edisi 1958)*] boleh menyebabkan kanak-kanak belum dewasa itu dibawa ke hadapan Mahkamah dan Mahkamah boleh melantik seorang penjaga sama ada bagi diri atau bagi harta kanak-kanak belum dewasa itu atau kedua-duanya.

Mahkamah hendaklah mengambil perhatian tentang nasihat pegawai-pegawai kebajikan, dsb.

107. Apabila menimbangkan apa-apa soal berhubungan dengan penjagaan atau nafkah seseorang kanak-kanak, Mahkamah hendaklah, bila-bila masa jua praktik, menerima nasihat seseorang, sama ada pegawai awam atau tidak, yang terlatih atau berpengalaman dalam kebajikan kanak-kanak tetapi Mahkamah tidaklah terikat untuk menuruti nasihat itu.

Kuasa Mahkamah untuk menghalang anak dibawa keluar dari Malaysia

108.—(1) Mahkamah boleh, atas permohonan bapa atau ibu seseorang anak—

(a) jika sesuatu prosiding hal-ehwal suami-isteri belum selesai; atau

(b) jika, di bawah sesuatu perjanjian atau di bawah perintah Mahkamah, hanya ibu sahaja atau bapa sahaja ada mempunyai jagaan atas anak itu manakala yang satu lagi itu tidak mempunyai jagaan,

mengeluarkan suatu injunksi menahan pihak yang satu lagi itu daripada membawa anak itu keluar dari Malaysia atau Mahkamah boleh membenarkan anak itu dibawa keluar dari Malaysia sama ada tanpa syarat atau tertakluk kepada apa-apa syarat atau akujanji yang difikirkan patut oleh Mahkamah.

(2) Mahkamah boleh, atas permohonan seseorang yang ada mempunyai kepentingan, mengeluarkan suatu injunksi menahan seseorang, selain orang yang ada mempunyai jagaan atas kanak-kanak itu, daripada membawa kanak-kanak keluar dari Malaysia.

(3) Kemungkinan mematuhi sesuatu perintah yang dibuat di bawah seksyen ini boleh dikenakan hukuman sebagai suatu penghinaan terhadap Mahkamah.

Relief-relief Lain

Kuasa Mahkamah untuk membatalkan dan menahan perpindahan-perpindahan yang dimaksudkan untuk mengecewakan tuntutan-tuntutan nafkah

109.—(1) Jika—

(a) sesuatu prosiding hal-chwal suami-isteri belum selesai di Mahkamah;

(b) sesuatu perintah telah dibuat di bawah seksyen 56, 59, atau 73 dan belum lagi dibatalkan; atau

(c) nafkah kena dibayar di bawah sesuatu perjanjian kepada atau untuk faedah seorang isteri atau bekas isteri atau anak,

Mahkamah adalah berkuasa atas permohonan—

(i) jika ia berpuas hati bahawa sesuatu perpindahan harta telah dilakukan oleh suami atau bekas suami atau ibu atau bapa bagi orang yang telah membuat permohonan atau yang bagi pihaknya telah dibuat permohonan itu, dalam masa tiga tahun sebelumnya, dengan tujuan di pihak orang yang melakukan perpindahan itu hendak mengurangkan kemampuannya membayar nafkah atau kemampuan suami itu membayar *mut'ah* atau hendak menghalangi isterinya daripada apa-apa hak berhubungan dengan harta itu, tertakluk kepada subseksyen (2), menghendaki orang yang membuat perpindahan itu membatalkan perpindahan itu; dan

(ii) jika ia berpuas hati bahawa sesuatu perpindahan harta dicadang hendak dilakukan dengan sesuatu tujuan yang demikian, memberi suatu injunksi menahan perpindahan itu.

(2) Bagi maksud-maksud seksyen ini—

“harta” ertinya apa-apa jenis harta, alih atau tak alih, dan termasuklah wang;

“perpindahan” termasuklah sesuatu penjualan, pemberian, pajakan, gadai janji, atau apa-apa transaksi lain yang dengannya

pemunyaan atau pemilikan harta itu adalah dipindah milik atau dibebankan tetapi tidak termasuk sesuatu perpindahan yang dilakukan kerana wang atau sesuatu bernilai wang kepada atau untuk faedah seseorang yang bertindak dengan suci hati dan dengan tidak mengetahui tujuan perpindahan itu dilakukan.

(3) Kemungkiran mematuhi sesuatu perintah yang dibuat di bawah subseksyen (1) boleh dikenakan hukuman sebagai suatu penghinaan terhadap Mahkamah.

Injunksi terhadap gangguan

110.—(1) Mahkamah adalah berkuasa dalam masa prosiding hal-ehwal suami-isteri masih belum selesai atau pada atau selepas pemberian sesuatu perintah perceraian, *fasakh*, atau pembatalan, memerintahkan seseorang menahan dirinya daripada mengganggu atau mencero boh, dengan apa-apa cara pun ke atas suami atau isteri atau bekas suami atau bekas isterinya atau keluarga mana-mana satu pihak.

(2) Kemungkiran mematuhi sesuatu perintah yang dibuat di bawah subseksyen (1) boleh dikenakan hukuman sebagai suatu penghinaan terhadap Mahkamah.

Tegahan melupuskan harta sepencarian

111.—(1) Mahkamah boleh, atas permohonan mana-mana pihak kepada perkahwinan—

(a) jika sesuatu prosiding hal ehwal suami isteri masih belum selesai di Mahkamah; dan

(b) dalam apa-apa prosiding jika Mahkamah boleh membuat perintah di bawah seksyen 58,

mengeluarkan suatu perintah menegah suami atau isteri, mengikut mana-mana yang berkenaan, daripada melupuskan apa-apa harta yang diperolehi bersama semasa perkahwinan mereka berkuat kuasa jika Mahkamah berpuas hati adalah perlu untuk berbuat demikian.

(2) Kemungkiran mematuhi sesuatu perintah yang dibuat di bawah subseksyen (1) boleh dikenakan hukuman sebagai suatu penghinaan terhadap Mahkamah.

BAHAGIAN VIII

PELBAGAI

Pengiktirafan perkahwinan orang Islam yang dilakukan di luar Negeri

112. Sesuatu perkahwinan orang Islam yang dilakukan di luar Negeri, selain perkahwinan yang diakadnikahkan di sesuatu Kedutaan, Suruhanjaya Tinggi, atau Pejabat Konsul Malaysia di bawah seksyen 22, hendaklah diiktiraf sebagai sah bagi segala maksud Ordinan ini—

(a) jika perkahwinan itu telah dilakukan mengikut cara yang dikehendaki atau dibenarkan oleh undang-undang tempat di mana ia telah dilakukan;

(b) jika tiap-tiap satu pihak itu ada mempunyai, pada masa perkahwinannya itu, keupayaan berkahwin di bawah undang-undang tempat bermastautinnya; dan

(c) jika salah satu pihak itu adalah seorang pemastautin di dalam Negeri, kedua-dua pihak ada mempunyai keupayaan berkahwin mengikut Ordinan ini.

Pengiktirafan perkahwinan yang dilakukan di Kedutaan-Kedutaan, dsb., di dalam Negeri

113. Sesuatu perkahwinan orang Islam yang bukan warganegara Malaysia yang dilakukan di sesuatu Kedutaan, Suruhanjaya Tinggi, atau Pejabat Konsul negara asing di dalam Negeri hendaklah diiktiraf sebagai sah bagi segala maksud Ordinan ini—

(a) jika perkahwinan itu telah dilakukan mengikut cara yang dikehendaki atau dibenarkan oleh undang-undang negara Kedutaan, Suruhanjaya Tinggi, atau Pejabat Konsul itu, atau mengikut cara yang dibenarkan di bawah Ordinan ini;

(b) jika tiap-tiap satu pihak itu ada mempunyai, pada masa perkahwinannya itu, keupayaan berkahwin di bawah undang-undang tempat bermastautinnya; dan

(c) jika salah satu pihak itu adalah seorang pemastautin di dalam Negeri, kedua-dua pihak ada mempunyai keupayaan berkahwin mengikut Ordinan ini.

Kesahtarafan Anak

Siapakah yang dikaitkan sebagai bapa

114. Jika seseorang perempuan yang berkahwin dengan seseorang lelaki melahirkan seorang anak lebih daripada enam bulan *qamariah* dari tarikh perkahwinannya itu atau dalam masa empat tahun *qamariah* selepas perkahwinannya itu dibubarkan sama ada oleh sebab kematian lelaki itu atau oleh sebab perceraian, dan perempuan itu tidak pula berkahwin semula, maka lelaki itu hendaklah disifatkan sebagai *nasab* atau bapa anak itu, tetapi lelaki itu boleh, dengan cara *li'an* atau kutukan, menafikan atau tidak mengaku anak itu sebagai anaknya di hadapan Mahkamah.

Kelahiran lebih empat tahun selepas pembubaran perkahwinan

115. Jika anak itu dilahirkan lebih daripada empat tahun *qamariah* selepas perkahwinan itu dibubarkan sama ada oleh sebab kematian lelaki itu atau oleh sebab perceraian, maka lelaki itu tidaklah boleh disifatkan sebagai bapa anak itu melainkan jika lelaki itu atau mana-mana warisnya menegaskan bahawa anak itu adalah anak lelaki itu.

Kelahiran selepas akuan bahawa 'iddah telah tamat

116. Jika seorang perempuan, yang tidak berkahwin semula, membuat satu akuan bahawa tempoh 'iddahnya telah tamat, sama ada 'iddah itu adalah oleh sebab kematian atau perceraian, dan perempuan itu kemudiannya melahirkan seorang anak, maka suami perempuan itu tidak boleh disifatkan sebagai bapa anak itu melainkan jika anak itu telah dilahirkan kurang daripada empat tahun *qamariah* dari tarikh

perkahwinan itu dibubarkan oleh sebab kematian suaminya itu atau oleh sebab perceraian.

Persetubuhan syubhah

117. Jika seorang lelaki melakukan persetubuhan *syubhah* dengan seorang perempuan, dan kemudiannya perempuan itu melahirkan seorang anak dalam tempoh antara enam bulan *qamariah* hingga empat tahun *qamariah* selepas persetubuhan itu, maka lelaki itu hendaklah disifatkan sebagai bapa anak itu.

Syarat-syarat bagi pengakuan yang sah

118. Jika seseorang lelaki mengaku seorang lain, sama ada dengan nyata atau dengan tersirat, sebagai anaknya yang sah, maka lelaki itu hendaklah disifatkan sebagai bapa anak itu jika syarat-syarat yang berikut dipenuhi, iaitu—

- (a) tiada seseorang lain disifatkan sebagai bapa anak itu;
- (b) perbezaan antara umur lelaki itu dengan umur anak itu memunasabahkan pertalian antara mereka sebagai bapa dan anak;
- (c) jika anak itu telah '*aqil baligh*', di mana dia boleh membuat keputusan, anak itu telah mempersetujui tentang dia diakui sebagai anak;
- (d) lelaki dan ibu anak itu mungkin boleh disatukan dengan sah dalam perkahwinan pada masa pembenihan;
- (e) pengakuan itu bukannya cuma mengakui anak itu sebagai anaknya, bahkan mengakui anak itu sebagai anak sah tarafnya;
- (f) lelaki itu adalah kompeten untuk membuat kontrak;
- (g) pengakuan itu dibuat dengan tujuan semata-mata untuk memberi taraf kesahtarafan;
- (h) pengakuan itu adalah jelas maksudnya dan anak itu adalah diakui sebagai anak kandungnya.

Anggapan daripada pengakuan boleh dipatahkan

119. Anggapan yang berbangkit daripada pengakuan yang dibuat oleh seseorang bahawa dia adalah bapa kepada seseorang yang diakuinya sebagai anak boleh dipatahkan hanya dengan—

(a) penolakan di pihak orang yang telah diakui sebagai anak itu;

(b) bukti bahawa perbezaan umur antara pihak yang mengaku dan pihak yang diakui adalah sebegitu kecil, atau bahawa umur pihak yang diakui adalah sebegitu tinggi, hingga menyebabkan pertalian yang dikatakan itu mustahil dari segi fizikal;

(c) bukti bahawa pihak yang diakui itu adalah sebenarnya anak seorang lain; atau

(d) bukti bahawa ibu anak itu tidak mungkin menjadi isteri yang sah kepada pihak yang mengaku pada masa percantuman benih anak itu.

Pengakuan oleh perempuan yang sedang dalam *iddah*

120. Jika orang yang membuat pengakuan itu seorang perempuan yang berkahwin atau yang sedang dalam *'iddah*, maka suami perempuan itu tidaklah boleh disifatkan sebagai bapa kepada orang yang diakui itu melainkan jika pengakuan perempuan itu disahkan oleh suaminya atau disahkan dengan keterangan.

Mengakui seseorang lain sebagai ibu atau bapa

121. Jika seseorang mengakui seorang lain sebagai bapa atau ibunya, maka pengakuan itu, jika disetujui atau disahkan oleh orang yang diakui itu, sama ada dalam masa hayat atau selepas kematian orang yang mengakui itu, hendaklah menjadi suatu perkeluargaan yang sah, setakat mana perhubungan di antara bapa atau ibu dengan anak itu sahaja, dengan syarat bahawa memandang kepada umur orang yang membuat pengakuan dan umur orang yang diakui itu munasabahlah orang yang diakui itu menjadi ibu atau bapa kepada orang yang mengakui sedemikian.

Pengakuan selain sebagai anak, ibu atau bapa

122. Jika seseorang mengakui seorang lain sebagai seorang keluarga, selain sebagai seorang anak, ibu atau bapa, maka pengakuan itu tidak boleh menyentuh mana-mana orang lain melainkan orang lain itu mengesahkan pengakuan itu.

Pengakuan tidak boleh dibatalkan

123. Sesudah sahaja pengakuan atau pengesahan dibuat tentang pertalian sebagai bapa dan anak atau tentang perkeluargaan atau persaudaraan, maka pengakuan atau pengesahan itu tidak boleh dibatalkan.

*Perintah Supaya Hidup Bersama Semula***Permohonan oleh isteri yang ditinggal langsung**

124. Jika seseorang telah tidak lagi hidup bersama dengan isterinya mengikut cara yang dikehendaki oleh Undang-Undang Islam, maka isteri itu boleh memohon kepada Mahkamah untuk mendapatkan perintah supaya orang itu hidup bersama semula dengannya.

*Wasiat***Wasiat harta kepada anak angkat**

125.—(1) Tiap-tiap orang yang mengangkat anak angkat yang diakui oleh masyarakat setempat bahawa anak itu telah diangkat sejak kecil lagi bolehlah membuat perjanjian atau akuan dalam borang yang ditetapkan dan disediakan oleh Jabatan Agama Islam.

(2) Jika orang yang mengangkat anak itu tiada mempunyai waris, maka anak angkat itu bolehlah, menurut kehendak seksyen ini, mendapat tidak lebih daripada satu pertiga daripada harta orang yang mengangkat anak itu sebagai wasiat daripadanya.

(3) Jika orang yang mengangkat anak itu ada mempunyai waris, maka anak angkat itu tidaklah boleh mendapat bahagian lebih daripada bahagian yang diperuntukkan di bawah subseksyen (2) daripada harta ibu bapa angkatnya itu.

(4) Anak angkat itu hanya boleh mendapat bahagian yang tidak lebih daripada bahagian yang disebut dalam subseksyen (2) atau (3) daripada harta ibu bapa angkatnya walau berapa ramai sekalipun bilangan anak angkat yang ibu bapa angkat itu ada.

(5) Jika anak yang diangkat oleh ibu bapa angkatnya itu merupakan warisnya sendiri dan berhak mewarisi hartanya itu, maka anak itu tidaklah tertakluk kepada subseksyen (1) atau (3).

BAHAGIAN IX

RAYUAN

Rayuan

126. Mana-mana orang yang terkilan dengan apa-apa penghakiman, perintah atau keputusan mana-mana Mahkamah, mana-mana Hakim Syarie, atau Pendaftar di bawah Ordinan ini, boleh merayu kepada Mahkamah Tinggi Syariah atau Mahkamah Rayuan Syariah, mengikut mana-mana yang berkenaan, mengikut tatacara yang ditetapkan dalam Ordinan Mahkamah Syariah, 2001 [*Bab. 42*] atau dalam mana-mana undang-undang bertulis lain yang berhubungan dengan tatacara mal atau jenayah bagi Mahkamah Syariah.

BAHAGIAN X

PENALTI

Poligami tanpa kebenaran Mahkamah

127. Seseorang lelaki yang, semasa perkahwinannya yang sedia ada masih berterusan, berkahwin lagi di mana-mana jua tempat tanpa mendapat kebenaran bertulis terlebih dahulu daripada Mahkamah adalah melakukan suatu kesalahan dan hendaklah dihukum denda tidak melebihi tiga ribu ringgit atau penjara tidak melebihi dua tahun atau kedua-duanya denda dan penjara itu.

Perceraian di luar Mahkamah dan tanpa kebenaran Mahkamah

128. Seseorang lelaki yang menceraikan isterinya dengan melafazkan *talaq* dalam apa-apa bentuk di luar Mahkamah dan tanpa

kebenaran Mahkamah adalah melakukan suatu kesalahan dan hendaklah dihukum denda tidak melebihi satu ribu ringgit atau penjara tidak melebihi enam bulan atau kedua-duanya denda dan penjara itu.

Tidak membuat laporan

129.—(1) Barang siapa, yang berkewajipan membuat sesuatu laporan di bawah Ordinan ini, bersengaja cuai atau tidak berbuat demikian adalah melakukan suatu kesalahan dan hendaklah dihukum denda tidak melebihi satu ribu ringgit atau penjara tidak melebihi enam bulan atau kedua-duanya denda dan penjara itu.

(2) Barang siapa, yang berkewajipan membuat sesuatu laporan atau dikehendaki mengemukakan sesuatu permohonan di bawah Ordinan ini atau dikehendaki memberi sesuatu maklumat atau menyempurnakan atau menandatangani apa-apa dokumen yang perlu di sisi undang-undang bagi maksud melaksanakan pendaftaran dokumen itu, bersengaja cuai atau tidak membuat laporan itu atau mematuhi kehendak itu adalah melakukan suatu kesalahan dan hendaklah dihukum denda tidak melebihi satu ribu ringgit atau penjara tidak melebihi enam bulan atau kedua-duanya denda dan penjara itu.

Meninggal langsung isteri

130. Seseorang yang, setelah diperintahkan oleh Mahkamah supaya hidup bersama semula dengan isterinya, bersengaja tidak atau abai mematuhi perintah itu adalah melakukan suatu kesalahan dan hendaklah dihukum denda tidak melebihi satu ribu ringgit atau penjara tidak melebihi enam bulan atau kedua-duanya denda dan penjara itu.

Menganiaya isteri atau suami

131. Seseorang suami atau isteri yang menganiaya isteri atau suaminya atau menipu harta isteri atau suaminya, mengikut mana-mana yang berkenaan, adalah melakukan suatu kesalahan dan hendaklah dihukum denda tidak melebihi satu ribu ringgit atau penjara tidak melebihi enam bulan atau kedua-duanya denda dan penjara itu.

Tidak memberi keadilan yang sewajarnya kepada isteri

132. Seseorang yang tidak memberi keadilan sewajarnya kepada isteri atau isteri-isterinya mengikut Undang-Undang Islam adalah melakukan suatu kesalahan dan hendaklah dihukum denda tidak melebihi satu ribu ringgit atau penjara tidak melebihi enam bulan atau kedua-duanya denda dan penjara itu.

Isteri tidak menurut perintah

133. Seseorang isteri yang bersengaja tidak menurut sesuatu perintah yang diberikan dengan sah oleh suaminya mengikut Undang-Undang Islam adalah melakukan suatu kesalahan dan hendaklah dihukum denda tidak melebihi satu ratus ringgit atau, bagi kesalahan kali kedua atau kali kemudiannya, denda tidak melebihi lima ratus ringgit.

Persetubuhan luar nikah antara orang-orang bercerai

134.—(1) Seseorang lelaki yang, setelah menceraikan dengan sah isterinya, bersekedudukan semula dengan isterinya itu tanpa terlebih dahulu melafazkan ruju' yang sah adalah melakukan suatu kesalahan dan hendaklah dihukum denda tidak melebihi lima ratus ringgit atau penjara tidak melebihi tiga bulan atau kedua-duanya denda dan penjara itu.

(2) Jika isteri lelaki itu tidak tahu pada masa persekedudukan semula itu tentang telah berlakunya perceraian, maka lelaki itu adalah melakukan suatu kesalahan dan hendaklah dihukum denda tidak melebihi satu ribu ringgit atau penjara tidak melebihi enam bulan atau kedua-duanya denda dan penjara itu.

(3) Seseorang perempuan yang bersubahat melakukan suatu kesalahan di bawah subseksyen (1) adalah melakukan suatu kesalahan dan hendaklah dihukum denda tidak melebihi satu ribu ringgit atau penjara tidak melebihi enam bulan atau kedua-duanya denda dan penjara itu.

Kecuaian dengan sengaja untuk mematuhi perintah

135. (1) Tanpa menjejaskan hak mana-mana orang yang mempunyai kepentingan di bawah mana-mana perintah yang dibuat di bawah Ordinan ini untuk menguatkuasakan perintah di bawah Ordinan ini atau di bawah mana-mana undang-undang lain, Mahkamah yang telah membuat perintah itu boleh, dalam hal kegagalan dengan sengaja untuk mematuhi, jika perintah sedemikian menghendaki pembayaran apa-apa amaun, mengarahkan amaun yang kena dibayar itu dilevi mengikut cara yang diperuntukkan oleh undang-undang bagi melewi denda-denda yang dikenakan oleh Mahkamah itu, atau boleh menjatuhkan hukuman pemenjaraan ke atas orang yang sengaja gagal mematuhi jika perintah bagi bayaran setiap bulan yang masih belum dibayar, atau, dalam mana-mana hal yang lain, bayaran satu tahun yang masih belum dibayar.

(2) Mahkamah boleh—

(a) jika apa-apa perintah yang dibuat di bawah subseksyen (1) menetapkan bagi pembayaran dibuat secara bulanan, menghukum orang yang dengan sengaja gagal mematuhi dengan pemenjaraan tidak melebihi satu bulan bagi setiap bayaran bulanan yang masih belum dibayar; dan

(b) dalam mana-mana hal lain, menghukum orang yang dengan sengaja gagal mematuhi perintah yang dibuat di bawah subseksyen (1) dengan pemenjaraan tidak melebihi satu tahun bagi mana-mana bayaran yang masih belum dibayar.

Percubaan dan subahat

136. Barang siapa cuba melakukan, atau bersubahat melakukan, sesuatu kesalahan di bawah Ordinan ini adalah melakukan suatu kesalahan yang boleh dikenakan hukuman sama seperti yang diperuntukkan bagi kesalahan itu.

BAHAGIAN X

AM

Kuasa untuk membuat kaedah-kaedah

137.—(1) Yang di-Pertua Negeri, atas nasihat Majlis, boleh melalui pemberitahuan dalam *Warta* membuat kaedah-kaedah untuk mengawal selia amalan dan tatacara dalam semua prosiding hal-ehwal suami-isteri di bawah Ordinan ini sebagaimana yang difikirkannya bermanfaat dan kaedah-kaedah untuk menetap dan mengawal selia fi dan kos yang kena dibayar dalam semua prosiding itu; tertakluk kepadanya itu, semua prosiding di bawah Ordinan ini hendaklah dikawal selia oleh amalan dan tatacara Mahkamah yang ditetapkan oleh Ordinan Mahkamah Syariah, 2001 [*Bab 42*] atau dalam mana-mana undang-undang bertulis lain yang berhubungan dengan tatacara sivil atau jenayah bagi Mahkamah Syariah, setakat yang amalan dan tatacara itu tidak berlawanan dengan Ordinan ini.

(2) Mengenai perkara amalan dan tatacara dalam prosiding hal-ehwal suami-isteri yang tidak diperuntukkan dengan nyata dalam Ordinan ini atau dalam mana-mana kaedah-kaedah yang dibuat di bawah Ordinan ini atau dalam Ordinan Mahkamah Syariah, 2001 [*Bab 42*], Mahkamah boleh menerima pakai apa-apa amalan dan tatacara yang difikirkannya wajar bagi mengelakkan ketidakadilan dan bagi menyelesaikan perkara-perkara yang dipersoalkan antara pihak-pihak.

(3) Yang di-Pertua Negeri, atas syor Majlis, boleh melalui pemberitahuan dalam *Warta* membuat kaedah-kaedah bagi maksud Ordinan ini dan, tanpa menyentuh keluasan yang tersebut itu, kaedah-kaedah itu boleh mengadakan peruntukan mengenai—

(a) cara bagaimana Pendaftar-Pendaftar Perkahwinan, Perceraian dan Ruju' Orang Islam hendak menjalankan kuasa-kuasa yang diberikan kepada mereka oleh Ordinan ini;

(b) bentuk Daftar-Daftar Perkahwinan, Perceraian dan Ruju' dan perakuan surat-surat nikah, perceraian dan ruju' dan

cara bagaimana Daftar-Daftar dan perakuan surat-surat itu dikehendaki disimpan;

(c) pembekalan dan penyimpanan dengan selamat Daftar-Daftar Perkahwinan, Perceraian dan Ruju', buku-buku nota Pendaftar dan segala akuan yang dibuat bagi maksud Ordinan ini;

(d) penyediaan dan pengemukaan penyata-penyata perkahwinan, perceraian dan ruju' yang didaftarkan di bawah Ordinan ini;

(e) bentuk apa-apa perakuan, notis, atau lain-lain dokumen yang dikehendaki bagi maksud melaksanakan Ordinan ini;

(f) pembuatan pencarian dan pemberian salinan-salinan yang diperakui sah;

(g) fi yang boleh dikenakan bagi maksud-maksud Ordinan ini;

(h) hukuman kerana melanggar atau tidak mematuhi mana-mana kaedah yang dibuat di bawah Ordinan ini; dan

(i) perkara-perkara lain bagi maksud melaksanakan Ordinan ini.

Hukuman bagi kesalahan-kesalahan yang tiada diperuntukkan hukumannya

138.—(1) Seseorang yang melakukan suatu kesalahan terhadap mana-mana peruntukan Ordinan ini atau mana-mana kaedah yang dibuat di bawahnya yang mana hukuman tidak ada diperuntukkan dengan nyata baginya hendaklah dihukum denda tidak melebihi lima ribu ringgit atau pemenjaraan tidak melebihi tiga tahun atau kedua-duanya denda dan pemenjaraan itu.

(2) Hukuman penjara boleh dijatuhkan jika ingkar membayar denda di bawah Ordinan ini tetapi hukuman penjara itu tidaklah boleh melebihi separuh daripada hukuman bagi kesalahan itu atau tujuh hari jika kesalahan itu boleh dihukum dengan denda sahaja.

Rujukan kepada Undang-Undang Islam

139.—(1) Mana-mana peruntukan atau pentafsiran mana-mana peruntukan dalam Ordinan ini yang takkonsisten dengan Undang-Undang Islam hendaklah, setakat ketakkonsistenan itu, terbatal.

(2) Jika terdapat apa-apa lakuna atau sekiranya ada apa-apa perkara yang tidak diperuntukkan dengan nyatanya dalam Ordinan ini atau dalam mana-mana kaedah yang dibuat di bawahnya, maka Mahkamah hendaklah merujuk kepada Undang-Undang Islam.

Penalti kerana tidak mematuhi perintah tahanan pendapatan-tenaga dan kerana memberi notis atau kenyataan palsu

140. Mana-mana orang yang—

(a) tidak mematuhi seksyen 84 (1) atau (4); atau

(b) dengan sengaja memberi suatu notis atau kenyataan yang palsu mengenai sesuatu perkara yang matan,

adalah melakukan suatu kesalahan dan hendaklah, tertakluk kepada subseksyen (2), dihukum denda tidak melebihi satu ribu ringgit atau pemenjaraan tidak melebihi enam bulan atau kedua-duanya denda dan pemenjaraan itu.

(2) Adalah menjadi suatu pembelaan bagi tertuduh atas kegagalannya mematuhi perintah tahanan pendapatan tenaga di bawah seksyen 85 bagi membuktikan yang dia telah mengambil segala langkah yang perlu dan patut untuk mematuhi perintah tahanan pendapatan tenaga yang dikaitkan dengan ketakpatuhan itu.

BAHAGIAN XI**PEMANSUHAN DAN PERUNTUKAN PERKECUALIAN****Pemansuhan dan peruntukan perkecualian**

141.—(1) Ordinan Undang-Undang Keluarga Islam, 1991 [*Ord. No. 5/91*], adalah dengan ini dimansuhkan.

(2) Semua kaedah, perisytiharan, perintah, notis, borang, surat kebenaran dan pelantikan yang dikeluarkan atau dibuat di bawah Ordinan dimansuhkan hendaklah terus berkuat kuasa, setakat yang ia tidak berlawanan dengan Ordinan ini, sehingga dibatalkan oleh atau digantikan dengan kaedah, perisytiharan, perintah, notis, borang, surat kebenaran atau pelantikan yang dikeluarkan atau dibuat di bawah Ordinan ini.

JADUAL

(Seksyen 2(3))

TULISAN DALAM BAHASA ARAB BAGI PERKATAAN
DAN UNGKAPAN TERTENTU

<i>Ba-in kubra</i>	—	بائن كبڑی
<i>Ba-in sughra</i>	—	بائن صغری
<i>Darar syarie</i>	—	ضرر شرعی
<i>Fasakh</i>	—	فسخ
<i>Hadanah</i>	—	حضانة
<i>Hakam</i>	—	حكم
<i>Hakim Syarie</i>	—	حاکم شرعی
<i>'iddah</i>	—	عدة
<i>Kariah</i>	—	قریة
<i>Khul'</i>	—	خلع
<i>Li'an</i>	—	لعان
<i>Mastautin</i>	—	مستوطن
<i>Mumaiyiz</i>	—	مميز
<i>Mut'ah</i>	—	متعة
<i>Nafkah</i>	—	نفقة
<i>Nasab</i>	—	نسب
<i>Nusyuz</i>	—	نشوز
<i>Persetubuhan syubhah</i>	—	فرستوبهون (وطیء) شبهه
<i>Qamariah</i>	—	قمریة

<i>Ruju'</i>	—	رجوع
<i>Shiqaq</i>	—	شقاق
<i>Ta'liq</i>	—	تعليق
<i>Talaq raji'</i>	—	تلاقى راجى
<i>Thayyib</i>	—	طيب
<i>Wali</i>	—	وكلى

DICETAK OLEH PERCETAKAN NASIONAL MALAYSIA BERHAD, KUCHING, SARAWAK
 Tel: 082-241131, 241132, 248876 Fax: 082-412005
 E. mail: pnmbke@printnasional.com.my
 Website: <http://www.printnasional.com.my>
 BAGI PIHAK DAN DENGAN KUASA PERINTAH KERAJAAN SARAWAK